

Kočevska



December 2023 / Poština plačana pri Pošti 1102 Ljubljana / Občina Kočevje / Brezplačni izvod

Srečno 2024



Foto: Žiga Marin

Decembra, ko so noči najdaljše, nam pot po mestu kažejo novi svetleči novoletni okraski. Na pobudo Občine Kočevje bo s 1. januarjem začela delovati Skupna občinska uprava – Enotnost občin, v kateri bodo poleg naše, kostelske in osilniške občine še občini Dobrova-Polhov Gradec in Dobrepolje. Občinski svetniki so potrdili zvišanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v občini Kočevje, zatrjujejo pa tudi, da bodo spremembe občane prizadele v majhnem obsegu. Preverite tudi, kaj prinaša novi Zakon o dolgotrajni oskrbi.

Občina ponovno vabi občane, naj ponudijo del fasade za poslikavo z muralom, ki bi popestrila javni prostor. Likovni salon Kočevje je odprl razstavo Medprostori bivanja kiparke Anje Kranj, kočevski mladinski klub Baza 13 pa je praznoval 10. obletnico delovanja. Več v novi številki Kočevske.

Mesto, prijazno invalidom?

3. decembra obeležujemo mednarodni dan invalidov, ki opozarja na nujno zagotavljanje njihovih pravic. Kakšne so te pravice danes in kje še obstajajo možnosti za izboljšave?

Kakšno je stanje pri nas, smo preverili pri Društvu invalidov Kočevje. "Vsa prizadevanja društva so zato usmerjena v to, da bodo lahko tudi invalidi živeli kakovostno neodvisno življenje," pravi predsednica društva Vesna Markoš. Društvo izvaja raznovrstne dejavnosti, socialne programe, usposablja za aktivno življenje, izvaja rekreativne in kulturne dejavnosti.

Občina Kočevje je na pobudo društva leta 2015 pridobila listino Občina po meri invalidov, možnosti za izboljšave pa, kot pravijo, vedno obstajajo.



Foto: Unsplash.com

Ostanimo prijatelji
▶ stran 2

Varno na cestah
▶ stran 5

Skupna občinska uprava –
Enotnost občin
▶ stran 6

Kaj prinaša dolgotrajna oskrba?
▶ stran 10

Medprostori bivanja
▶ stran 12

Zgodbe o dojenju
▶ stran 14

Obrazi
▶ stran 16

Kočevsko
▶ stran 18

10. redna seja
▶ stran 20

In svet se vrti
▶ stran 22

Podnebni cilji v Srednji šoli Kočevje
▶ stran 24

Zeleno
▶ stran 28

Ostanimo prijatelji

Prijateljstvo med občinama Kočevje in Dolina pri Trstu sega v leto 1971. Zaživelo je s številnimi udeležbami različnih športnih klubov, mladinskih in kulturnih organizacij, tabornikov, ki so izvajali turnirje in raznovrstne tabore. Še posebej pestro sodelovanje poteka med kulturnimi in umetniškimi društvi.

Prav ti so obeležili 50. letnico prijateljstva s prireditvijo, ki so jo poimenovali Ostanimo prijatelji. Na mestni ploščadi sta s skupnim programom nastopila Pihalni orkester Kočevje – 1927 in Pihalni orkester Dolina pri Trstu, v dvorani Kulturnega centra Kočevje pa sta združili moči gledališki skupini KUD Jazbec in prijatelji ter otroška gledališka skupina Breg iz Doline.

Sodelovanje mladih gledališnikov se je začelo pred sedmimi



Foto: Ž. N.

leti, ko so zamejci obiskali OŠ Ob Rinži, kjer so si ogledali gledališko delavnico in tamkajšnjo šolsko knjižnico. Leto dni pozneje so kočevski otroci obiskali slovenski osnovni šoli v Boljuncu v občini Dolina in gledališko izmenjevanje se je ponovilo še nekajkrat. "Še posebej me veseli, da se otroci iz

Doline pri Trstu s svojo predano mentorico Božo Hrvatič zadnja leta redno in pridno udeležujejo gledaliških taborov v Bosljivi Loki," je povedal Gašper Jarni, gledališni igralec in mentor v KUD Jazbec in prijatelji. "Na večdnevih delavnicah se intenzivno posvečajo gledališki umetnosti, tkejo in prepletajo

prijateljske vezi."

"Z Andrejo sva se srečali v Kočevju in se takoj ujeli, saj sem razumela, da ljubi gledališče, kot ga ljubim sama," je o začetku sodelovanja povedal Hrvatičeva. "Zadale smo si cilj, da naše šole čim več sodelujejo, da bi se otroci spoznali ter sodelovali na delavnicah in predstavah."

Na odru Kulturnega centra Kočevje je nastopil tudi kvartet Pihalnega orkestra Kočevje – 1927, ki ga sestavljajo flavtistka Maruša Mlekuž, klarinetistki Duša Čahuk in Lučka Perko ter basklarinetist Pablo Porenta. Nadaljevali so mladi gledališčniki, združena skupina kočevskih in zamejskih otrok, ki so recitali pesem ter uprizorili predstavo po besedilu dramatičarke Selme Parisi.

Ž. N.

Milan Butina – slikar

Na zaključni prireditvi ob koncu tematskega leta Milana Butine je Pokrajinski muzej Kočevje v Kulturnem centru Kočevje predstavil monografijo: Milan Butina – slikar. Na prireditvi so člani KUD Jazbec in prijatelji izvedli dramski kolaž Milana Butine, svoj hommage z audio-vizualizacijo Butinovih likovnih del je prikazala ekipa ustvarjalcev Beam Team.

Monografijo sta predstavila Nadja Kovačič, kustosinja Likovnega salona Kočevje, ter prof. dr. Jožef Muhovič, slikar, filozof in likovni teoretik, ki je od Butine nasledil predmet likovne teorije. "Monografija je posebna zato, ker v njej Milana Butino predstavljamo kot slikarja," je pojasnila Nadja Kovačič. "Večina ljudi, ki je študirala njegove knjige, kar so



Foto: J. K.

skoraj vsi likovni ustvarjalci, od arhitektov do grafičnih oblikovalcev, ga pozna samo kot likovnega teoretika, malokomu je znan kot slikar." Največji zalogaj je predstavljala dokumentacija njegovih del. S fotografom Bojanom Štefaničem sta dokumentirala večji del opusa, ki ga je ustvaril Butina. Popis

obsega skoraj 900 likovnih del, a ni popoln, saj jih je veliko v zasebni lasti.

Monografijo sta financirala Občina Kočevje in Ministrstvo za kulturo RS. Reprodukcije so v njej razvrščene po tehniki. Prikazane so nekatere grafike in risbe iz Butinovih študentskih let, dela v gvašu

in olju, največ pa je predstavljenih akvarelov, saj je Butina pogosto slikal na prostem, akvarel pa mu je omogočal hitro slikanje. Kot motivi so pogosto predstavljene krajine, Butino je kot slikarski motiv zelo privlačila voda, zato vključuje veliko slik Save in Soče ter morskih krajin. Butina se je vračal na Kočevsko, kjer je povzemal domače motive, in se kot slikar svetlobe, kakor ga je označil Muhovič, posvečal gozdu ter drevesom v različnih časovnih obdobjih. Raziskovanje likovne teorije pa je možno opaziti v njegovih tihožitjih. "En motiv tihožitja je slikal večkrat, v različnih tehnikah in barvah, kjer se vidi, kako je raziskoval likovna teoretska izhodišča v svojem slikarstvu," dodaja Nadja Kovačič.

Ž. N.

Skupaj za rise

V Kulturnem centru Kočevje so člani in partnerji projektne skupine Life Lynx predstavili dokumentarni film Skupaj za Rise. Film predstavlja delo, ki ga je v sedmih letih opravila množica strokovnjakov, biologov, gozdarjev in lovcev iz več evropskih držav.

Kot enega od večjih dosežkov Rok Černe, vodja projekta Life Lynx, izpostavi sodelovanje množice strokovnjakov z različnih področij, kot največji uspeh pa seveda uspešno naselitev. "V populacijo Dinaridov nam je uspelo vključiti vsaj sedem živali, na področje Alp pa vsaj pet," je poudaril Černe. "Iz

njih izhaja že 19 reprodukcij, kar je ključen rezultat projekta." Film prikazuje glavne trenutke in dosežke večletnega dela na terenu.

Černe projekt Life Lynx sklene kot izjemno uspešnega. "Risi so začasno rešeni, saj smo v populacijo vključili nove gene," poudarja. "A se mora zgodba nadaljevati tudi zunaj naših meja, predvsem s povezovanjem naše populacije s sosednjimi." Dodaja, da je najbolj zadovoljen, ker se je populacija risov uspešno naselila v Alpah.

"Brez lovcev tega projekta ne bi mogli speljati," dodaja Černe. "Ko smo na Kočevskem iskali lokacijo



Izsek iz filma. • Foto: Youtube.com

za oboro, so se lovci iz Loškega Potoka takoj odzvali, skupaj smo naredili ogrado, skrbeli so za rise

in pomagali pri komunikaciji."

Pomemben del projekta sta bila tudi opazovanje in spremljanje risje populacije. Stalni monitoring zveri se je v Sloveniji vzpostavil v t. i. gojitvenih loviščih že leta 1948 ter leta 1973 nadaljeval s spremljanjem risov. "Od takrat so se tehnologije opazovanja in spremljanja revirnih lovcev bistveno spremenile," je povedal Aleš Žnidaršič iz Zavoda za gozdove Slovenije. "Foto pasti nam danes omogočajo bistveno boljši vpogled v populacijo živali in tudi prepoznavanje osebkov na fotografijah."

Ž. N.

Mednarodni folklorni festival

Kočevska športna dvorana je gostila 9. mednarodni folklorni festival, ki ga je organiziralo Srbsko kulturno-umetniško društvo Kočevje. Kočevskim plesalcem so se pridružili gostje iz Slovenije, Srbije in Bosne ter lokalne pevske in folklorne skupine.

"Na folklorne festivale se trudimo povabiti čim več folklornih in pevskih skupin iz vseh nekdanjih republik Jugoslavije," je povedala podpredsednica društva Mirjana Delić. "Vsako leto povabimo kakšno novo društvo, če pa smo v gosteh na festivalih ali nastopih, pa povabilo vedno tudi vrnemo."

Letošnji festival je prvič potekal v decembru, kljub nekaj neugodam z vremenom na poti pa so se pridružili bošnjaško društvo iz Velike Kladuše, srbsko društvo Korazarčki sokolovi iz Prijedora, obiskali so jih tudi člani skupine Vidovdan iz Ljubljane, največjega srbskega kulturnega društva v Sloveniji. Nastopila so tudi kočevska društva, s katerimi srbsko društvo sodeluje



Foto: Ž. N.

od samega začetka, KUD Predgrad, Koncavaški spev ter moški pevski zbor Svoboda.

"Značilnost naše folklorne je tudi kulinarika," je postrežbo pohvalila Delićeva. "Zanjo vedno poskrbimo sami, naš predsednik Mile Japudža je znan kot dober kuhar in gostitelj. Pripravili smo pečenega odojka in jagnjetino, kajmak in srbsko projo

pa tudi raznovrstne slaščice, tako da so naši gostje vedno zadovoljni."

Srbsko kulturno-umetniško društvo deluje od leta 2010, ima več kot sto članov, poleg folklorne skupine, ki se jim vse pogosteje pridružujejo tudi mladi, pa imajo tudi številčno moško pevsko skupino.

Ž. N.

Novoletni koncert pihalnega orkestra

V športni dvorani je 15. decembra kočevski pihalni orkester izvedel svoj tradicionalni zaključni koncert. "Božičnega koncerta se vsako leto zelo veselimo, saj je to naš zaključni koncert in predstavlja največji vložek naših članic in članov ter prikaz dela, ki so ga opravili na vajah," je povedal Tomaž Poje, predsednik Pihalnega orkestra Kočev-



Foto: Ž. N.

je – 1927. "Zaradi odličnega odziva tudi letos nadaljujemo sodelovanje s pevcema Aljažem Veselom in Gabriello Colluto."

Orkester je nastop začel s Privškovo skladbo Mlin, nadaljevali pa sta solistki Sofija Schuster na violini in Maruša Gjerek na flavti. Nastopajočim sta se pridružila tenorist Aljaž Vesel ter mezzosopranistka Gabriella Colluto. Aljaž Vesel, doma iz Sodražice, se je šolal na Akademiji za umetnost v Zürichu, kot operni pevec je nastopil na odrih v Švici, Nemčiji, Italiji in Avstriji. Gabriello Colluto

je pevka z italijansko-švicarskimi koreninami in že vrsto let aktivna kot koncertna in operna pevka.

"S kočevskim pihalnim orkestrom smo začeli sodelovati lani, in sicer na pobudo Uroša Novaka, s katerim že dolgo sodelujeva," je povedal Vesel. "Radi se odzovemo njihovemu vabilu, saj je orkester na zelo dobrem nivoju. Z veseljem sodelujemo z amaterskimi orkestri, ki se obnašajo profesionalno." Pevski par, ki je nastopil že na številnih evropskih odrih, je s sodelovanjem zelo zadovoljen. "Odra ne moremo meriti po kvadraturi, ampak po

tem, kdo na njem nastopa," je še dodal Vesel.

Repertoar, ki ga je izbral dirigent Jani Šalamon, je vključeval božične pesmi, izbor opernih arij in filmske glasbe ter številne pesmi v slovenščini. "Ljudje cenijo operno petje, saj glasbo lahko ocenjujemo samo po dobri ali slabi izvedbi," je dejal Vesel. "Tudi če izvajamo bolj popevkarski repertoar, kjer je treba k stvari pristopiti drugače kot pri operni ariji ali vlogi, se je tega treba lotiti resno in iskreno povedati, kaj piše v notah in za notami."

Ž. N.

Uvodnik

"Ali obsojate?" To je vprašanje, na katero je moral po Hamasovih terorističnih napadih odgovarjati vsak palestinski komentator. "Ali obsojate Hamas/Al Kaido/Islamsko državo?" je nova verzija vprašanj, na katera so morali zadnji dve desetletji odgovarjati muslimani, ne glede na izvor – nesmiselno vprašanje, ki ne sprašuje ničesar, ampak sogovornika prizemlji na določeno točko odgovarjanja. Novinarski pogovori so bili po tem vprašanju vedno težko poslušljivi, sogovornik se je najprej moral opravičevati, tako da za komentiranje situacije ni ostalo več veliko minutaze.

"Da, seveda obsojam." S pritrdilnim odgovorom na to vprašanje je skoraj vsak politik začel svoj zapis ali govor o vojni v Gazi. (Tukaj bi bilo vredno dodati, da smo na frazo že tako navajeni, da je niti ne zaznamo več, zaznamo pa, kakor se je zgodilo tudi pri nas, če je kdo ne izgovori.)

Po dveh mesecih se mnenje o vojni že precej preobrača, Izraelovi zavezniki so postali dosti bolj kritični do katastrofalnega bombardiranja Gaze, svoj glas za premirje je nedavno podal tudi papež Frančišek. Spremenil se je tudi ton spraševanja, saj so dobili odgovor na vprašanje, ki si ga niso upali postavljati po terorističnem napadu: kako bo reagiral Izrael?

Netanjahu je bil jasen: vsako obsojanje Izraela ali preiskovanje vojnih zločinov je antisemitizem. "Ali obsojate Izrael?" ni vprašanje na novinarskem seznamu.

Pretekli teden so v Nemčiji podelili nagrado Hannah Arendt, ki jo podeljujejo kritičnim političnim komentatorjem. Prejela jo je Masha Gessen, a le po veliki kontroverzi, saj ji nagrade skoraj niso podelili zaradi njenega spisa v New Yorkerju, kjer je Gazo primerjala z židovskimi geti v vzhodni Evropi. A je bila Hannah Arendt do Izraela dosti bolj ostra, saj je v njem videla odsev nacionalnih evropskih držav, ki so sprožile drugo svetovno vojno. Vprašanje je, ali bi jo za nagrado sploh nominirali.

Žarko Nanjara
odgovorni urednik

Je Kočevje mesto, prijazno invalidom?

3. december je mednarodni dan invalidov, ki ga je Generalna skupščina Združenih narodov razglasila leta 1992, da opozori na nujno zagotavljanje njihovih pravic. Kakšne so te pravice danes in kje še obstajajo možnosti za izboljšave? Kako so invalidi vključeni v lokalno kočevsko okolje? Je Kočevje mesto, prijazno invalidom? Odgovore smo iskali pri Vesni Markoš, predsednici Društva invalidov Kočevje, ki bo oktobra prihodnje leto praznovalo 50. obletnico obstoja.

Med prebivalci Slovenije je približno 12 do 13 odstotkov invalidov. Prav na njihov dan so letos opozorili, da jim domači in mednarodni predpisi sicer zagotavljajo enak položaj kot drugim, a da so v praksi še vedno diskriminirani. Zaradi invalidnosti je kar 3000 polnoletnim državljanom odvzeta volilna pravica, je v poslanici izpostavil Svet za invalide. To pa je v neskladju s konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov, po kateri bi morali imeti možnost sodelovanja v političnem in javnem življenju. "Čeprav gre za obvezujoče predpise, je besedilo na papirju eno, dejansko stanje pa malce drugačno," je izpostavila Mateja Toman, predsednica Sveta za invalide in predsednica Nacionalnega sveta invalidskih organizacij. Invalidi so še vedno izpostavljeni diskriminaciji in različnim oviram na številnih področjih življenja.

"Gandijev rek: bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu," tako predsednica društva odgovarja na vprašanje, katera je tista misel, ki jo vodi pri njenem delu. Društvo invalidov Kočevje šteje 430 registriranih članov invalidov, deluje pa na območju občin Kočevje, Kostel in Osilnica. Je prostovoljno, neodvisno, samostojno, nevladno, nepridobitno združenje, "neodvisno od političnih strani in verskih skupnosti, v katero se združujejo invalidi zaradi ugotavljanja, zagovarjanja in zadovoljevanja posebnih potreb invalidov, medsebojne pomoči ter uresničevanja in zastopanja svojih posebnih interesov". Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve mu je dodelilo status društva, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Namen društva je, da z organiziranimi oblikami dela in povezovanjem članov društva zagotavljajo boljše in lažje povezovanje, delo, organiziranje ter informiranje članov in organov društva, pa tudi lažje vključevanje vseh delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro v delo društva. Njihovi cilji so obširni, med njimi tudi vključenost delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro v družbo in sodelovanje v vsakdanjem življenju. "Številne naloge, ki jih opravlja društvo, so s področja skrbi za zdravje in rehabilitacijo, izobraževanja, usposabljanja, kulturno-umetniške dejavnosti, rekreacije in športa, in-

formiranja, zagotavljanja tehničnih pripomočkov ter socialne varnosti, zagovorništva in pravne pomoči ter zaposlovanja invalidov," pojasnjuje Markoš.

Vključeno je tudi v Zvezo delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) s ciljem izvajanja enotne socialnozdravstvene politike in skupno

psihičnih posledic invalidnosti, zagotavljanje zagovorništva, informativne dejavnosti, usposabljanje za aktivno življenje in delo, ohranjanje zdravja, rekreacija in šport, dnevni centri in klubi ter kulturna dejavnost. Društvo razvija tudi svoje lastne dejavnosti in programe predvsem na podro-

za namen zaposlovanja vsaj enega invalida.

Je torej Kočevje mesto, prijazno invalidom? Občina Kočevje je na pobudo društva leta 2015 pridobila listino Občina po meri invalidov. "Program se skozi vsa leta izvaja kontinuirano, saj so potrebe prebivalstva po dostopnosti do



Foto: Freepik.com

dogovorjenih nalog s področja varstva invalidov v Republiki Sloveniji. Skladno s tem sodelujejo tudi v posebnih socialnih programih zveze, in sicer: da bi zadovoljili posebne potrebe invalidov, je društvo razvilo številne že znane posebne socialne programe in nekatere specifične storitve, ki se izvajajo pod nazivom "Invalid za invalida". Hkrati izvedeni posebni socialni programi predstavljajo dopolnitev dejavnosti javnih služb, včasih tudi namesto njih, in kot samostojno dejavnost z namenom, da se lahko invalidi čim bolj neodvisno in enakopravno vključujejo v življenje in delo, da ne bi bili diskriminirani. "Vsa prizadevanja društva so zato usmerjena v to, da bodo lahko tudi invalidi živeli kakovostno neodvisno življenje."

Društvo za vključenost invalidov v lokalno okolje in družbo izvaja osem predpisanih socialnih programov, in sicer: preprečevanje in blaženje socialnih in

čju humanitarnega dela in pomoči invalidom na domu. A predsednica društva opozarja na kadrovske podhranjenost. "Primanjkuje nam prostovoljnega kadra, nasploh invalidov prostovoljcev s poznavanjem računalništva za opravljanje tajniško-administrativnega dela, kar nam povzroča stisko in krade čas za delo z invalidi na terenu ter reševanje njihovih osebnih stisk." Želijo si zaposliti invalidno osebo z omenjenimi znanji, a jim zakonodaja, glede izpolnjevanja pogoja, že pred vključitvijo invalida v javna dela narekuje, da morajo imeti že eno redno zaposleno osebo za najmanj tri mesece. Na žalost jim viri financiranja ne zagotavljajo zadostne višine sredstev za to, kajti vsi njihovi viri financiranja so namenski in ne vključujejo financiranja z namenom zaposlovanja invalidov. Občane in občanke pa želijo spomniti, da jim lahko ob koncu leta namenijo del dohodnine, ki jo bo društvo namenilo prav

različnih objektov v naši občini stalnica, saj se mesto razvija, gradi in preoblikuje. Tako se na pobudo našega društva tam, kjer je v določeni fazi spregledana potreba po dostopnosti invalidov in starejših ter preostalih 'vozičkarjev', urejajo potrebne prilagoditve za invalide," pove predsednica društva. Da pa je trenutna pereča potreba oder za dogodke, ki je postavljen za kočevsko Namu, saj ne ponuja prijaznega dostopa za invalide in starejše. Možnosti za izboljšave pa na lokalnem nivoju obstajajo tudi na področju izobraževanja in ozaveščanja prebivalstva o vključevanju v aktivno prostovoljno delo. "Smo pa kot društvo hvaležni občinskemu organom za sodelovanje, posluš in dolgoletna prizadevanja pri odpravi arhitektonskih ovir in urejanju različnih dostopnosti za invalide v naši občini, ter izvajanju nadaljnjih potrebnih aktivnosti," zaključuje Markoš.

Neja Jerebičnik

Varno na cestah

Tesla je na ceste pripeljala dolgo pričakovani Cybertruck. Kontroverzni tovornjak je bil sicer deležen hvale in občudovanja investitorjev, a so varnostni strokovnjaki ob prvih testih sprožili alarm. Ameriški tovornjaki in športni terenci so že tako dvakrat večji od evropskih, ponašajo se z veliko porabo in težo, nevarno visokim pokrovom motorja, ki onemogoča dober pogled pred vozilo, Cybertruck, električno vozilo nenavadnega videza, pa tehta kar 3,5 tone in doseže pospeške, primerljive s formulo 1.

Nekateri inženirji in strokovnjaki za varnost na cestah ogorčenja nad zasnovo avtomobila ne skrivajo. Opozarjajo na nenavadno ostre kote karoserije, ki je obdana z nerjavečim jeklom, kar predstavlja izredno nevarnost za pešce. Posnetki testnih trčenj so pokazali, da ima avto majhne deformacijske cone, ki ne morejo absorbirati dovolj energije, zato je nesreča lahko nevarna tako za voznika kot soudeležence v prometu. Natančni rezultati in ocene pristojnih institucij še niso znani, imajo pa Teslini avtomobili načeloma visoke varnostne ocene.

Varnost na doseg roke

Da bi bolje razumeli posledice avtomobilskih nesreč, so proizvajalci v 50. letih prejšnjega stoletja začeli simulirati nesreče in meriti poškodbe. Najprej so uporabljali kar človeška trupla, prav tako trupla svinj, šimpanzov in drugih živali, a so jih zaradi etične spornosti kmalu zamenjale lutke. Prve testne lutke so bile tudi najbolj življenjske – saj so to vlogo marsikdaj prevzeli kar ljudje. Polkovnik John Stapp, vojaški zdravnik v ameriških letalskih silah, je v 50. letih opazil, da so piloti v večjem številu umirali v prometnih kot letalskih nesrečah. Zato je začel svoje poskuse – tako z lutkami kot prostovoljci – in med izboljšavami, ki jih je razvil, so bile izboljšane vratne ključavnice, da se vrata med nesrečo ne odprejo. Nova oblika odbijačev ter armaturna plošča iz materialov, ki absorbirajo energijo pri trku.

Kot njegovi prostovoljci je tudi Stapp osebno testiral svoje naprave. Tako je na tesnih saneh, s katerimi so merili vplive negativnega pospeška oziroma nenadne zaustavitve, med preizkušanjem novega varnostnega pasu dokazal, da človek lahko zdrži negativni pospešek v višini 46,2 G. To je še vedno največja izmerjena sprememba pospeška, ki jo je utrpel človek prostovoljec, med preizkusom pa je Stapp na saneh drvel z več kot tisoč km/h, s čimer je takrat podrl rekord najhitrejšega človeka na svetu.

Varnostni pas je prvi uporabil angleški inženir George Cayley za uporabo na svojem jadralnem letalu. Največ izboljšav varnostni avtomobilov je v tistem času podal ameriški nevrolog C. Hunter Sheldon, ki je predlagal vlečni varnostni pas, novo obliko volana,

okrepljeno streho ter celo zračne blazine. Ameriško avtomobilsko podjetje Nash je leta 1949 kot prvo montiralo varnostne pasove, a so bili izredno nepriljubljeni. Sodobni tritočkovni varnostni pas je izumil Šved Nils Bohlin, leta 1959 pa ga je Volvo uvedel v serijsko proizvodnjo. Danes najpomembnejši

bilo v letu 2020, kar lahko pripisemo vplivu epidemije. Lani je na slovenskih cestah umrlo 85 udeležencev cestnega prometa, kar je 29 manj kot leto prej. Policisti so sicer na slovenskih cestah v letu 2022 obravnavali 18.714 evidentiranih prometnih nesreč, kar je tri odstotke več kot lani, prav tako se je

najmanj pa v Bolgariji in Romuniji (78 in 86 smrti na milijon prebivalcev).

Lani julija je začela veljati nova evropska uredba o splošni varnosti vozil, po katerih bodo morala biti vsa cestna vozila opremljena z varnostnimi sistemi, kot so inteligentni sistem za uravnavanje hitro-



Prometna nesreča na križišču pred glavnim mostom na Glavnem trgu v Mariboru. • Foto: Večer

varnostni ukrep je bil najprej patentiran, a je švedsko avtomobilsko podjetje dovolilo prosto uporabo patenta.

Prvi zakon o obvezni uporabi varnostnega pasu je leta 1970 vpeljala avstralska zvezna država Viktorija. V ZDA so začeli obvezne varnostne pasove uvajati v 80. letih, v Veliki Britaniji leta 1983. Jugoslavija je zapovedala obvezno pripenjanje s pasovi leta 1980, ki pa je bilo zaradi razmer na cesti nujno potrebno.

Slovenske ceste so bile nekoč smrtonosne

Leta 1963 je bilo na slovenskih cestah slabih 7.000 nesreč, kjer so policisti zabeležili več kot 9.000 poškodb, umrlo pa je kar 497 ljudi. Število žrtev je z leti le še naraščalo, leta 1973 je umrlo kar 721 ljudi. Število nesreč in žrtev je danes nepredstavljivo, zlasti v luči podatka, da je bilo lani število umrlih udeležencev drugo najnižje, odkar beležimo uradno statistiko prometnih nesreč – najmanj jih je

povečalo število prometnih nesreč s telesnimi poškodbami. Napredek v varnostnem stanju na cestah je očiten, še leta 2008 je v nesrečah umrlo 214 ljudi. Po navedbah policije so slovenske ceste od leta 1991 do letos zahtevale 7796 življenj, približno 320.000 ljudi pa se je v prometnih nesrečah hudo poškodovalo. V Kočevju je bilo lani 142 prometnih nesreč z enim smrtnim izidom in osmimi hujšimi telesnimi poškodbami.

Ceste v EU med najvarnejšimi na svetu

Na evropskih cestah je trenutno okoli 45 milijonov vozil. Po podatkih Evropske komisije iz leta 2012 se največ nesreč (52 %) zgodi na podeželskih cestah, 39 % v urbanih središčih ter 9 % na avtocestah. Večino žrtev nesreč predstavljajo vozniki avtomobilov, a je v mestih število žrtev večje med ranljivimi udeleženci prometa (pešci in kolesarji), kar je 70 % vseh. Najbolj varne ceste so na Švedskem (21 smrti na milijon prebivalcev),

stični, zaznavanje vzvratne vožnje s kamero ali senzorji, opozarjanje na zaspanost in zmanjšano pozornost voznika, zapisovalniki podatkov o dogodku in signal za zaustavitev v sili. Za tovorna vozila se bodo standardi neposredne vidljivosti začeli postopoma izvajati leta 2025, vključujejo pa posebne zahteve za izboljšanje vidljivosti voznika iz kabine. Ti se zgledujejo po podobni shemi v Londonu, ki vstop v mesto dovoljuje le tistim vozilom, ki izpolnjujejo standard vidljivosti iz kabine.

Na Agencije za varnost prometa opozarjajo, da asistenčni sistemi brez dvoma pripomorejo k večji varnosti v prometu, vendar še vedno velja, da je ključen dejavnik za nastanek prometne nesreče človek, in to v kar 93 %. Najpogostejši vzrok za nastanek prometnih nesreč ostaja nepravilen premik z vozilom, čemur sledijo neprilagojena hitrost ter nepravilna stran oz. smer vožnje in neustrezna varnostna razdalja.

Žarko Nanjara

Skupna občinska uprava Enotnost občin

Povezovanje na lokalni ravni je še kako pomembno, kar si v Občini Kočevje prizadevamo uresničevati tudi v praksi. Naša občina je bila tako pobudnica širitve skupne občinske uprave (SOU). S 1. januarjem bo formalno ustanovljena nova SOU – Enotnost občin, s sedežem v Kočevju, ki jo soustanavljamo, poleg Občine Kočevje pa sta članci še občini Kostel in Osilnica ter novo pridruženi občini Dobrova-Polhov Gradec in Dobropolje.

Z ustanovitvijo nove se ukinja obstoječa SOU, njene pristojnosti pa se prenesejo na novo; pravno-organizacijski model nove SOU ostaja enak kot sedanji, saj se je izkazal kot primer dobre prakse.

Odlok o ustanovitvi Skupne občinske uprave Enotnost občin predstavlja pravnoformalno podlago za priključitev novih občin (Dobropolje in Dobrova-Polhov Gradec) k že obstoječi Skupni občinski upravi občin Kočevje, Kostel in Osilnica. Takšna širitev je odgovor na potrebo po povežovanju in sofinanciranju nalog, usklajenih med občinami, zaradi



Foto: arhiv Občine Kočevje

hitrih sprememb zakonodaje, naravnih nesreč ter drugih izzivov. Spremembe vključujejo ukinitve obstoječe Skupne občinske uprave ter ustanovitev nove, ki bo ohranila prenesene pristojnosti in sledila

ciljem izboljšanja učinkovitosti, zmanjšanja stroškov ter krepitvi pogajalskih izhodišč z državo.

SOU opravlja upravne, strokovne, pospeševalne in razvojne naloge občinskih uprav občin

ustanoviteljic in naloge, povezane z zagotavljanjem javnih služb in nalog na področjih: občinskega inšpekcijskega nadzorstva; občinskega redarstva; pravne službe; občinskega odvetništva; notranje revizije; urejanja prostora; civilne zaščite; proračunskega računovodstva; urejanja prometa in informatike.

Ocena finančnih posledic kaže, da bodo letni stroški delovanja nove SOU Enotnost občin znašali približno 1.179.000 EUR. Delitev stroškov med občinami bo praviloma potekala glede na število prebivalcev, pri čemer od države pričakujemo sofinanciranje stroškov plač v višini 55 %. Materialne stroške, ki bodo nastali, bo delno pokrila država, preostanek pa si bodo občine porazdelile.

V prijetnem ambientu Občine Dobrova-Polhov Gradec so župani in županije uradno podpisali ustanovitveni akt, ki so ga predhodno že sprejeli vsi občinski sveti.

Veselimo se sodelovanja in skupnih dosežkov!
S. D.

Novoletna krasitev

Za letošnji december smo priskrbeli nekaj manjših sprememb, ki vam bodo lahko polepšale praznične trenutke med sprehodom po mestu.

Mestna ploščad sicer ni več vozlišče dogodkov, je pa z izjemno lepo smreko, belo ovitim listavcem pred kavarno in kotičkom za fotografiranje z dvema medvedoma postala zanimiva na drugačen način. Smreka je lahko tako lepa in gosta, ker smo jo prejeli v dar z vrta na Trati, kjer je prehitro

in preblizu hiše zrastle v veliko lepotic. Ravno prav za novoletno drevo na ploščadi!

Ob prazničnih dogodkih v Gaju vas bo spremljala mlada jelka ob odru, ki bo, ko odraste, postala osrednje novoletno drevo. Namesto da vsako leto posekamo eno smreko, bomo to jelko vzgajali v parkovno drevo, ki je pozimi deležno posebne pozornosti. Ob promeni po Gaju boste lahko opazili smrečice 'Kočevsko', ki so postale naš prepoznavni logotip.



Foto: arhiv Občine Kočevje

Na koncu pa se Gaj izteče v novi skate park in drsališče, ki sta dobila dodatno okrašeno drevje in objekte, da bo daruženje in drsanje v decembru še bolj bleščeče.

Kot vedno poskušamo tudi s prazničnimi lučkami poudariti naše kočevske lastnosti – lepe objekte, javni prostor in velika drevesa. In med tem prikazati tudi občinske barve, modro in belo, ki ob mrazu in zapadlem snegu zasijeta še posebej lepo. Držimo pesti za sneg!
T. Š.

Ureditev kompleksa otroškega igrišča v sklopu Rudniškega jezera

V sklopu urejanja Rudniškega jezera je končana ureditev otroškega igrišča in kompleksa za ulično vadbo. Otroško igrišče omogoča igro tudi manjšim otrokom, saj ponuja veliko različnih načinov didaktične uporabe. Ulična vadba je namenjen mladostnikom, starejšim od 14 let, in odraslim ter je lepa možnost za rekreacijo v okolici jezera.

Umestitev je bila pogojena s prostorskim načrtom in lastništvom zemljišč, točko pa smo vpeli med novejša parkirišča in ga z novimi sprehajalnimi potmi povezali z



Foto: L. R.

glavno plažo.

Dodana je tudi urbana oprema, zasajena so drevesa, ki bodo poleg obstoječih še dodatno ponujala prijeten prostor za igro, druženje in rekreacijo. Del ureditve so tudi luči javne razsvetljave.

Ureditev igrišča je sofinanciralo Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

V sklopu sofinanciranja je do konca leta 2024 predvidena še izvedba digitalizacije Rudniškega jezera in pa ureditev učne poti za opazovanje ptic.

T. R.

Prostovoljstvo v šolah

Prostovoljstvo kot dejanje nesebične pomoči drugim, skupnosti ali družbi brez pričakovanja materialne nagrade ima v Sloveniji dolgo tradicijo. Vzpostavljanje medsebojnih odnosov, solidarnosti, sočutja in krepitev družbene povezanosti samo še dodatno utemeljuje globoko družbeno vrednost.

Kot družbena vrednota je tako izjemnega pomena tudi v občini Kočevje, kjer jo skozi različne aktivnosti, spodbujamo, razvijamo in podpiramo. Sodelovali smo v različnih projektih Rdečega križa, od leta 2018 izvajamo projekt Sopotnik, v sklopu katerega zagotavljamo brezplačne prevoze za starejše, med epidemijo smo tudi zaposleni

sodelovali kot prostovoljci pri dostavi zdravil in hrane, podpiramo in sodelujemo v čistilnih akcijah, pri vključevanju ranljivih skupin v lokalno skupnost itd.

Ključni pri tem pa so posamezniki, ki jim prostovoljstvo omogoča osebno rast, razvoj delovnih veščin, pridobivanje izkušenj in obogatitev življenja z občutkom izpolnjenosti in smisla. Približevanje in spoznavanje prostovoljstva pa se začneta že v predšolski in šolski dobi, saj za otroke in najstnike to predstavlja izjemno priložnost, da razvijejo svoje talente, vzpostavijo medsebojne odnose in hkrati pozitivno vplivajo na svojo skupnost. Šole tako predstavljajo enega ključnih



Foto: K. K.

dejavnikov, ki s svojim delovanjem aktivirajo mlade prostovoljce. S svojimi izbirnimi vsebinami že vrsto let gradijo in razvijajo čut solidarnosti med mladimi, letos pa smo se odločili, da to nadgradimo še s skupno koordinacijo in povezovanjem šol. Župan Vladimir Prebilič je zato ob mednarodnem dnevu prostovoljstva, ki ga obeležujemo 5. decembra, mlade prostovoljce osnovnih šol Zbora odposlancev, Ob Rinži, Stara Cerkev in Ljuba Šercerja ter Gimnazije in srednje šole Kočevje tudi nagovoril in predvsem izrazil spoštovanje do mladih, ki z nesebičnim delovanjem soustvarjajo boljšo družbo.

K. K.

Bi ponudili svojo fasado v poslikavo umetniku?

Tudi v letu 2024 bomo ponovili natečaj za umetnike muralov, zato spet iščemo fasade, ki bi jih zasebni lastniki želeli ponuditi za poslikavo. Letos so bile kar tri od štirih poslikanih fasad zasebne!

Kakor je razvidno iz prakse zadnjih dveh let, so vsi izbrani murali res lepo dopolnili podobo objekta in okolice. Zato poleg lastnega nabora ponovno vabimo vse občane, da za to ulično umetnost ponudijo svojo fasado bivalnega ali poslovnega prostora, za katero pa je obvezno, da gleda na javni prostor oziroma javno dostopne površine v mestu Kočevje. Tudi če je predlagana fasada del dvorišča, mora biti jasno vidna ob sprehodu po pločniku, sprehajalni poti ali parku in s tem močno vplivati na podobo javnega prostora.



Foto: arhiv Občine Kočevje

Vaše ponudbe za poslikanje fasade bomo zbirali do konca januarja 2024.

Javni poziv umetnikom bo objavljen na začetku februarja, rok za oddajo njihovih predlogov bo konec marca, o prispelih predlogih pa bo odločala petčlanska strokovna komisija. Lastnik objekta nima vpliva na izbiro poslikave – o tem odloča komisija, ki upošteva z razpisom določena merila. Seveda pa lahko lastniki pred izvedbo vidijo izbrano delo za svojo lokacijo. Z lastnikom objekta bo Občina Kočevje, ki je naročnik umetniških poslikav, podpisala petletno pogodbo. V tem času lastnik ne sme uničiti (prepleskati, porušiti) poslikave, v primeru prenavljanja poslikave, če in ko bo to potrebno, pa za to poskrbi naročnik.

T. Š.

V pričakovanju predlogov

Kot pobudniki prizadevanj za izboljšanje razmer za otroke in mladino iz težavnih socialnih okolij želimo deliti aktualen pogled na naša prizadevanja in izzive, s katerimi se soočamo.

Naš cilj, izenačitev pogojev za vse državljanke in državljane, ne glede na njihov socialni ali etnični položaj, je bil izražen s predlogom sprememb zakonov, ki smo jih vložili v državni zbor 9. avgusta 2023. S podporo več kot 31.500 volivk in volivcev smo želeli jasno izraziti voljo po spremembah, ki bi prispevale k izboljšanju razmer za otroke in mladino iz težavnih socialnih okolij. Naša prizadevanja so se osredotočala na področja, kot so

izobraževanje, socialna politika, trg dela ter vozniška dovoljenja. Z željo po spodbujanju enakopravnega vključevanja smo želeli omogočiti boljšo prihodnost posameznikom iz teh skupnosti.

Kljub hladnemu odzivu Vlade Republike Slovenije, ki je omenjene predloge sprememb zavrnila, vztrajamo in ostajamo predani izboljšanju razmer za otroke in mladino, ki se spopadajo s težavnimi socialnimi okoliščinami, kot tudi na področju varnosti. V Kočevju tako posodabljam varnostni načrt, pridobivamo soglasja za postavitve nadzornega sistema na 19 lokacijah v mestu, redno sodelujemo s Policijsko postajo Kočevje in nenehno iščemo

nove načine izboljšanja varnostnih ukrepov.

Žalosti nas politizacija vprašanja enakopravnosti in obiskovanja osnovnih šol. Namesto da bi se politika združila v skupnem cilju izboljšanja življenj vseh državljanek in državljanov, smo priča odsotnosti poguma za uresničevanje sprememb. V naših lokalnih skupnostih, zlasti v Novem mestu in Kočevju, le približno 10 odstotkov romskih otrok uspešno dokonča osnovnošolsko izobraževanje. Kljub tej statistiki želimo poudariti, da lokalne šole resnično dajejo vse od sebe, da bi ta odstotek dvignile, a samo z doseganjem osnovnih pogojev tega problema na takšen način ne bodo rešile.

Poudarjamo nujnost, da država, kot je to napovedala, prevzame odgovornost in sama predstavi predloge sprememb. Mi jih resnično že nestrpnost pričakujemo, saj je od nje odvisno, kako bomo to tematico naslavljali v prihodnje. Sami smo ves čas pripravljeni sodelovati in prispevati k rešitvam, ki bodo izboljšale življenja vseh naših državljanek in državljanov, ne glede na njihov socialni položaj. Resnično pa pričakujemo, da bo država spoštovala rok, ki si ga je sama postavila, ta rok tudi spoštovala in s predlaganimi spremembami omogočila naši lokalni skupnosti boljše in kakovostnejše življenje.

O. K.

Zahvala Zavoda Sopotniki

Spoštovane občanke in občani, ob koncu leta se želimo v Zavodu Sopotniki iskreno zahvaliti partnerju Občini Kočevje za izkazano zaupanje in podporo pri izvajanju storitve brezplačnih prevozov za starejše. Brez pomoči Občine ne bi mogli uresničevati poslanstva in pomagati starejšim.

Iskreno hvala vsem prostovoljcem, ki so v letu 2023 v enoti Sopotniki Kočevje opravili kar 1.543 prevozov. Hvaležni smo za vso skrbnost,

prijaznost in toplino, ki so jo prostovoljci namenili starejšim, ter za točnost, odgovornost in strpnost v prometu. Zaradi predanega dela prostovoljcev starejši zaupajo v našo storitev.

Za nesebično podporo enoti Sopotniki Kočevje smo neizmerno hvaležni tudi donatorjem, katerih velikodušnost nam je omogočila kakovostno organizacijo dela. To se je poznalo vsak dan na terenu, v našem prijaznem sprejemu starejših

v naša vozila in dobri volji, ki smo jo delili med seboj na poti. Iskreno hvala donatorjem: Vila Sajovic, d. o. o. – Gostišče Veronika, Beljan, d. o. o., Kočevje – Gostilna Beljan, Rekreacija Gaj, d. o. o. – Okrepčevalnica Gaj, Kava bar Cirus Janez Eržen, s. p., Elda pek, d. o. o. – Pekarna Lina, Pekarna Almir, d. o. o., Nova generacija, d. o. o. – Mestna kavarna Kočevje, Ribič bar Aljaž Šabič, s. p., MOL Slovenija, d. o. o., in vsem donatorjem posameznikom.



Foto: arhiv Občine Kočevje

Posebna zahvala gre tudi starejšim, ki so nas vsak dan navdihovali s svojo življenjsko močjo in modrostjo. Njihova družba je napolnjevala naše dni s toplino in smehom.

Vsem občankam in občanom želimo čarobne praznike in obilo medsebojnega razumevanja. Naj bo prihajajoče leto polno novih priložnosti, zdravja in uspeha.

Zavod Sopotniki

Zaključeno sajenje drevnine

Letos smo javne površine ponovno bogato opremili z raznovrstno drevnino, ki bo koristila vsem našim prebivalcem v prihodnosti. Letos je Občina Kočevje v sajenje investirala dobrih 110 sadik, ki so razpršene po mestu in okolici. Sajenje je vključilo tudi reklamacijo na žalost (iz neznanih razlogov) posušenih hrastov v drevoredu proti Gorenju.

Odločili smo se za bogato pestrost vrst, kjer pa je bilo smiselno, smo zasadili avtohtone vrste.

Drevesa bodo delala senco in izboljševala okolje v Gorenju, na Mlaki, v Spodnjih Cvišlerjih, Stari Cerkvi, Koprivniku, Dolgi vasi in po številnih lokacijah v Kočevju.

Izbrane vrste so bile breza, beli gaber, platana, divji kostanj, gledičija, mokovec, javor, jelša, lipa, bukev, bor, brek, brest, ginko, okrasna sliva, hruška, jablana, jerebika, vrba, ambrovec, cercidifil, trepetlika, kostanj in macesen.

Sajenje vsako leto izvajamo pozno jeseni, ko je za to najboljši



Foto: arhiv Občine Kočevje

čas, in sicer s skrbno izbranimi kakovostnimi sadikami, ki jih tudi primerno posadimo – dodamo jim počasi topna gnojila in mikorize za bolj uspešno vraščanje, oblikujemo jim zalivalno kotanjo, opremo na tri kole in dobro privežemo. Nato se nad korenine namesti še zastirka, ob prvi suši spomladi pa tudi zalivalne vreče. Ob vsem tem je uspešnost vraščanja zelo visoka. Upamo, da boste tudi vi uživali v podobi in senci novih dreves.

T. Š.

OUTLET

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

SOCKS

&

CROCS

INTERSOCKS
Reška cesta 29
1330 Kočevje

sreda, od 16h – 19h
petek, od 10h – 19h

www.intersocks.com

NOVO
v trgovini
obutev HeyDudel
Preveri na HeyDude.si

Okrogla miza Prihodnost EU

SVOBODA!

V petek, 24. novembra, se je na povabilo LO Gibanja Svoboda Kočevsko (svetniške skupine GS Kočevje) okrogle mize o prihodnosti Evropske unije udeležil evropski poslanec Svobode dr. Klemen Grošelj, član skupine Renew Europe.

Na okrogli mizi smo odprli širšo razpravo o aktualnih vprašanjih, ki se dotikajo

prihodnosti Evropske unije, in sicer smo pregledali dogajanje med trenutnim mandatom, ki so ga zaznamovale številne krize, in pomembni dogodki, kot so brexit, covid-19, rusko-ukrajinska vojna, izraelsko-palestinski konflikt, dogajanje na zahodnem Balkanu, porast populizma v Evropi in po svetu. Pogovarjali smo se o

tem, kako to vpliva na delovanje in zunanje odnose EU s preostalimi akterji. V zadnjih letih so Evropo in svet zaznamovale naravne nesreče kot posledica globalnih podnebnih sprememb, izpostavili smo energetske prihodnosti EU, zeleni prehod, migracije ter vprašanje zagotavljanja varnosti znotraj EU. Med drugim pa smo znotraj ome-

njenih tem naslovili tudi nekatera vprašanja lokalnega pomena. Okrogle mize so se udeležile tudi predstavnice LO GS Bela krajina.

Predsednik Lokalnega odbora Gibanja Svoboda Kočevsko Marjan Lisac se je ob pozdravu vseh navzočih zahvalil evropskemu poslancu za obisk in poudaril pomen aktivnega sodelovanja lokal-

nih odborov Svobode s predstavniki stranke na državni in mednarodni ravni. Po njegovih besedah lahko na ta način stranka najbolj učinkovito dosega zastavljene cilje in uresničuje svoje vrednote.

Ob koncu leta vsem občanom in občanom želimo lepe božične praznike in srečno 2024.

Renata Turk

Dražje življenje za občane in gospodarstvo v novem letu 2024

SLOGA

Na predlog župana je večina v občinskem svetu podprla znatno povišanje občinskega davka nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Po javno objavljenih podatkih naj bi letno v gospodarstvu plačevali celo do 5.000 EUR več kot do zdaj, občani pa letno za površino 150 m² od 10 do 20 EUR več. Bistveno se povišuje tudi najemnina podjetju Kolektor, in sicer s 117.050 na 143.622 EUR. Povišanju občinskega davka smo v svetniški skupini SLOGA nasprotovali in glasovali proti.

Možnosti za zmanjšanje porabe davkoplačevalskega

denarja iz proračuna Občine Kočevje je kar nekaj. Ali res potrebujemo kar dva poklicna podžupana, ki nas staneta 86.075 EUR letno? Ali res potrebujemo drage odvetniške storitve in sodne stroške v višini 70.000 EUR? Ali res moramo zagotavljati 100.000 EUR za sanacijo novega vrta v Kočevju, ki je še v garanciji? Veliko bi lahko prihranili že pri sami gradnji vrta, ki je nas stal okrog 10 milijonov evrov, hkrati pa se je gradil podoben vrtec v Črnomlju, ki je stal 5 milijonov evrov. Pozdravili in podprli smo gradnjo vrta, vendar opozorili, da ga

je možno zgraditi bistveno ceneje.

Na novembrski seji občinskega sveta smo podali nekaj predlogov za prijaznejše življenje. Zaradi zastojev v prometu, ko se vključuješ iz Kidričeva ulice na Tomšičevo cesto, predlagamo izgradnjo odstavnega pasu za zavijanje v levo. Zastoji nastajajo v veliki meri zaradi enosmernega prometa skozi center Kočevja. S ponovnim odprtjem prometa skozi center v obe smeri je možno zastoje takoj zmanjšati.

Za zaščito in ohranjanje Jarmovih skulptur v predlo-

gu proračuna za leto 2024 ni predvidenih sredstev. Predlagali smo, da se pred zimo zaščitijo, tiste, ki so potrebni temeljite obnove, pa se umakne v prostore nekdanjega Avto Kočevja, ki so v lasti Komunale Kočevje, in se opravi restavriranje umetnin.

Iz državnih in občinskih gozdov se v proračun Občine Kočevje steka 1.000.000 EUR letno od odškodnin za posekan les. Pri sprejemanju zakonov, ki to omogočajo, sem utemeljeval upravičenost odškodnin zaradi obremenjevanja in uničevanja občinskih cest pri prevozu hlodovine.

Predlagamo, da se končno s tem denarjem asfaltira cesta od Koprivnika do državne ceste, ki nas povezuje z Belo krajino, zlasti zaradi številnih, ki se vozijo na delo v Črnomelj in se jim priznava povračilo potnih stroškov za to najkrajšo relacijo. Močno dotrajana zaradi prevoza lesa pa je še cesta Borovec-Briga in čaka na popravilo.

Drage občanke in občani, želimo vam, da se v novem letu 2024 izvede čim več rešitev, s katerimi bo življenje v Kočevju varnejše in prijaznejše.

Janko Veber

Analiza leta 2023 in razvoj športa

SDS

Smo v težkih in nepredvidljivih časih, ko se iz dneva v dan in čedalje bolj obremenjuje slovensko gospodarstvo in s tem delovno aktivno prebivalstvo. Obljube vlade so neizpolnjene, projektov ni, ljudje vse težje preživljajo mesece. Vlada napoveduje nove obremenitve, vprašanje je, koliko časa bomo ljudje zmogli vse to plačati prek davkov.

V letu 2023 smo v svetniški skupini SDS Kočevje vedno aktivno sodelovali pri pobudah in bili pripravljeni

pomagati s predlogi v korist občanov. Že pred nastopom mandata v volilni kampanji smo jasno in glasno povedali, da bomo proti dodatnim obremenitvam občanov s podražitvami.

Velikokrat smo poudarili, da bi morali narediti revizijo projektov oz. oceniti pomembnost projektov, da ti ne bi dodatno obremenjevali občanov. Plače v gospodarstvu ostajajo nespremenjene in kmalu ne bomo več zmožni plačevati vseh podražitev, ki

nam jih nalagajo skozi nove davke in obremenitve.

V kampanji smo zelo poudarjali pomen športa v Kočevju in kako pomemben je njegov razvoj, tako za mlade kot starejše, ki so pomemben del naše skupnosti. Občina Kočevje zelo veliko denarja namenja športu v občini. V svetniški skupini smo večkrat javno izpostavili pomembnost priprave strategije razvoja športa v Kočevju, pri kateri želimo aktivno sodelovati, saj se zavedamo, da je bil v Ko-

čevju šport vedno pomemben del naše skupnosti in tradicije. Letos je šport v Kočevju dobil dodatni zagon in opažamo, da je v polnem porastu.

Zato je še kako pomembno, da postavimo prioritete, kateri športi si zaslužijo več pomoči, da bodo uspehi še boljši. Od novega direktorja Zavoda za šport se pričakuje, da bo s svojim trdim delom in znanjem pripomogel k temu, da se pripravi strategija, ki bo športu v Kočevju dala dodatno spodbudo za še boljše uspehe.

Pričakujemo, da se sestane tako politična kot strokovna javnost in da se pripravi strategija, ki bo omogočala dodaten razvoj naše mladine. Direktorju zavoda bomo z veseljem ponudili pomoč.

Vsem občanom in občanom občine Kočevje želimo blagoslovljen božič v objemu najbližjih. V letu 2024 pa vam želimo predvsem veliko zdravja, sreče, ljubezni, uspehov in medsebojnega spoštovanja.

Luka Bubnjič

Občinski odbor SD Kočevje v letu 2023

SD

Ob izteku leta smo se tudi v občinskem odboru SD Kočevje ozrli na pretekle dogodke in na skupno opravljeno delo, ki ga ni bilo malo, za mislimi pa smo že v letu 2024 in vseh nalogah, ki nas še čakajo. Aprila je bil sklican zbor stranke, na katerem smo izvedli volitve predsedstva ObO SD Kočevje in tako izvolili nove člane predsedstva, tajnika, podpredsednika stranke ter dobili tudi novega predsednika Jožeta Kureta, ki je dobil podporo vseh prisotnih članic in članov.

V pomladnih mesecih smo na pobudo novega predsednika začeli sklicevati redne sestanke predsedstva, na katerih obravnavamo vsakokratno sejo Občinskega sveta občine Kočevje in se pogovorimo o vseh aktualnih tematikah ter delu svetnikov in stranke v domačem okolju. Glede na to, da so svetniki in tudi drugi aktivni člani nekaterih delovnih teles, smo smatrali, da so za korektno delo vseh potrebne skupne razprave glede obravnavane tematike. Na vseh sejah občinskega

sveta smo tvorno in korektno sodelovali s preostalimi strankami, nismo pa podpirali nobenih podražitev, ki bi neposredno prizadele naše občane. Občinskemu svetu smo dali tudi lepo število pobud, od katerih je bilo nekaj tudi uresničenih, na kar smo še posebej ponosni (dodatna avtobusna linija iz Kočevja v Novo mesto ob nedeljah, predlog našega člana/svetnika za poimenovanje Vadbenege centra Gotenica po Vinku Bezniku, naša članica pa je tudi bila pobudnica sodelova-

nja mesta Kočevje s kitajskim mestom itd.).

Sodelovali smo tudi na javni okrogli mizi na temo Gozdarstvo – lesarstvo in mladi na Kočevskem, katere organizator je bil Mladi forum SD Kočevje, kjer smo se z vodstvom foruma dogovorili za tesnejše sodelovanje in redno prisotnost njihovega predsednika na sejah predsedstva stranke. Dolgoletno tradicijo delovanja stranke SD želimo ohranjati tudi v bodoče in mlade tvorno vključiti v delo za skupno

dobro ter doseganje zastavljenih ciljev v smislu ohranjanja vrednot socialne demokracije. Ponosni smo tudi na poslanca v Državnem zboru Republike Slovenije Predraga Bakoviča, ki svoje delo vedno podreja delovanju v dobro Kočevske.

V novem letu želimo občankam, občanom in vsem preostalim prebivalcem naše lepe države Slovenije obilo zdravja, dobre volje, majhnih skrbi in zavedanja, da smo za našo prihodnost odgovorni tudi sami.

Jože Kure

Kaj prinaša dolgotrajna oskrba, 1. del

Zakon o dolgotrajni oskrbi je bil sprejet 21. julija 2023 in dva tedna za tem stopil v veljavo. Gre za sistem ukrepov, storitev in aktivnosti, namenjenih osebam, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti dlje časa ali trajno odvisne od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil. Storitve v okviru dolgotrajne oskrbe bodo obsegale: pomoč pri osnovnih dnevnih opravilih (pomoč pri prehranjevanju, pitju, oblačenju, gibanju, pripravi na spanje ipd.), pomoč pri podpornih dnevnih opravilih (pomoč pri gospodinjstkih opravilih, nakupu življenjskih potrebščin, spremstvo ipd.), zdravstveno nego, vezano na osnovna dnevna opravila (spremljanje zdravstvenega stanja, priprava, dajanje in nadzor nad jemanjem zdravil, preprečevanje razjed zaradi pritiska ipd.). Upravičenci do dolgotrajne oskrbe bodo uvrščeni v eno izmed petih kategorij glede na omejitve samostojnosti ali sposobnosti samoskrbe. V prvo kategorijo bodo umeščene osebe z lažjimi omejitvami ter v peto kategorijo osebe z najtežjimi omejitvami samostojnosti. Upravičenci bodo dostopali do primerljivih pravic za primerljive potrebe in jih koristili na naslednje načine: 1. formalna DO v instituciji (I. do V. kategorija); 2. formalna DO na domu (I. do V. kategorija); 3. denarni prejemek (I. do V. kategorija); 4. oskrbovalec družinskega

člana (IV. in V. kategorija). Alternativno izvajanje pravic dolgotrajne oskrbe bo nastopilo, če izbrana storitev ne bo mogoča. Če upravičenec do dolgotrajne oskrbe izbere prejem oskrbe v instituciji, vendar to ni izvedljivo zaradi pomanjkanja prostih sob v domu za starejše, mu pripada možnost dolgotrajne oskrbe na domu ali prejemanja denarnega nadomestila med čakanjem na sprejem v dom za starejše. Enako velja za upravičenca, ki si želi zagotoviti dolgotrajno oskrbo na domu, vendar izvajalec ne more izpolniti te želje zaradi lastnih omejitev. V tem primeru upravičencu pripada možnost oskrbe v instituciji ali prejemanja denarnega nadomestila med čakanjem na vključitev v storitve oskrbe na domu.

ki za svoje delo prejme izplačilo za izgubljeni dohodek v višini 1,2-kratnika minimalne plače oz. 1,8-kratnika minimalne plače, če skrbi za dva uporabnika. Pogoji za oskrbovalca družinskega člana

Oskrbovalec družinskega člana ponuja pomoč v skladu z osebnim načrtom uporabnika in sodeluje s koordinatorjem dolgotrajne oskrbe. Uveljavljanje pravic dolgotrajne oskrbe bo potekalo v več fazah, na-

vajamo ključne mejnike:
1. januar 2024: Upravičenci lahko izberejo oskrbovalca družinskega člana. Vloga za oskrbovalca družinskega člana za nove uporabnike se lahko vloži od 1. decembra 2023 dalje na pristojnem centru za socialno delo.



Foto: www.pixabay.com

	1. Kategorija DO	2. kategorija DO	3. kategorija DO	4. kategorija DO	5. kategorija DO
DO na domu	20 ur	40 ur	60 ur	80 ur	110 ur
DO v instituciji	20 ur	40 ur	60 ur	80 ur	110 ur
Dnevna DO	7 ur	14 ur	21 ur	27 ur	37 ur
Denarni prejemnik	89 EUR	179 EUR	268 EUR	357 EUR	491 EUR
Oskrbovalec družinskega člana	/	/	/	1,2-kratnika minimalne plače (en uporabnik)	1,8-kratnik minimalne plače (dva uporabnika)

Obseg pravic dolgotrajne oskrbe in višina denarnega prejema.

Za upravičence, uvrščene v IV. in V. kategorijo, je ena od oblik uveljavljanja pravic tudi prek oskrbovalca družinskega člana,

so psihofizična sposobnost, da je družinski član oz. ima stalno aličasno prebivališče pri uporabniku, nekaznovanost in usposobljenost.

1. januar 2025: Začetek delovanja vstopne točke na centrih za socialno delo.

1. julij 2025: Upravičenci lahko izberejo dolgotrajno oskrbo na domu in koristijo storitve za krepitev samostojnosti ter e-oskrbo. Vloga za uveljavljanje pravic se lahko vloži na pristojnem centru od 1. junija 2025 dalje.

1. december 2025: Upravičenci lahko izberejo celodnevno oskrbo v instituciji, dnevno oskrbo pri izvajalcu dolgotrajne oskrbe ali denarni prejemek. Vloga za uveljavljanje pravic se lahko vloži na pristojnem centru od 1. novembra 2025 dalje.

Gregor Levič

Pregled stanja zdravstvenega varstva v Občini Kočevje

Primarno zdravstveno varstvo se v Občini Kočevje počasi stabilizira. Novembra se je zavodu pridružila prva specializantka družinske medicine, v letu 2024 pa se bosta še dodatna dva specializanta. V postopku priznanja poklicne kvalifikacije je ena zdravnica, specialistka družinske medicine iz Črne gore, ki se bo zavodu pridružila predvidoma v letu 2024. Tudi na področju pediatrije se z novim letom obetajo spremembe, in sicer se bosta ekipi pridružili dve novi specialistki. Veseli pa smo, da se je v ZD Kočevje po več letih vrnila tudi Edita Jusić, dr. med., spec. ped., ki bo prevzela vodenje razvojne ambulante, ko zavod pridobi program. Vodstvo zavoda bo tudi v prihodnje krepilo ekipe in si prizadevalo zagotoviti



Vodstvo zavoda z učenci OŠ Ljuba Šercerja • Foto: ZD Kočevje

ustrezno zdravstveno oskrbo za vse občane občine Kočevje.

Ob koncu leta kolektiv Zdravstvenega doma Kočevje želi vsem

občanom občine Kočevje vesele božične praznike in vse dobro v letu, ki prihaja. Naj bo leto 2024 polno osebnega zadovoljstva, pozitivnih sprememb in medsebojnega povezovanja.

Emir Kuduzović,

direktor ZD Kočevje

Oslovski kašelj

Vsak dan je več obolelih zaradi oslovskega kašlja, na Hrvaškem so poročali celo o epidemiji. Po besedah tamkajšnjih strokovnjakov gre za številke obolelih, kakršnih zadnjih 40 let ne pomnijo – je pa dejansko stanje lahko še hujše. Do zdaj (podatki, objavljeni 11. decembra) je za oslovskim kašljem zbolelo 2.312 ljudi – predvsem v starostni skupini med 10. in 14. letom. Največ primerov so zabeležili v Zagrebu in splitsko-dalmatinski županiji. Epidemiologi opozarjajo, da je za hitro širjenje te bolezni kriva predvsem nizka precepljenost. Hrvaški zavod za javno zdravstvo (HZJZ) zdaj starše opozarja na zakonsko obvezo, da cepijo svoje otroke proti nalezljivim boleznim. Kakšno pa je stanje v Sloveniji?

Oslovski kašelj je bolezen dihal, ki jo povzroča bakterija *Bordetella pertussis*, ki je v ustih, nosu in žrelu. Prenaša se s kužnimi kapljicami pri kašljanju, kihanju in tudi posredno prek okuženih predmetov. Otroci, ki zbolijo za oslovskim kašljem, imajo lahko epizode kašlja, ki trajajo štiri do osem tednov. Bolezen najbolj ogroža dojenčke in majhne otroke. Pri dojenčkih, mlajših od šest mesecev, je oslovski kašelj še vedno pomemben vzrok smrti. Najpogostejša od zapletov je bakterijska pljučnica, ki ima tudi najvišjo smrtnost. Od drugih zapletov so možni še vročinski krči, prenehanje dihanja, izguba apetita, vnetje srednjega ušesa, dehidracija in nevrološke posledice (možganske krvavitve) zaradi zmanjšane dotoka kisika v možgane.

Na začetku so simptomi podobni



Foto: Pexels.com

navadnemu prehladu – z izcedkom iz nosu in oči, rahlo povišano temperaturo ter blagim kašljem. Nato se slednji začne stopnjevati, pride do značilnih napadov kašlja, ki jim sledi nenaden globok vdih, ki ga spremlja značilen zvok, podoben riganju. Bolnik lahko tudi pomodri, saj zaradi kašlja ne dobi dovolj kisika. Napadi so najpogostejši ponoči, sledita pa jim lahko tudi bruhanje in utrujenost.

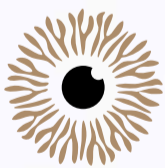
Rahel porast števila primerov oslovskega kašlja v primerjavi s prejšnjimi meseci so v Sloveniji zabeležili novembra, vendar po navedbah Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) te še niso visoke. Opozarjajo, da je na oslovski kašelj treba posumiti pri vsaki osebi, ki kašlja 14 dni ali več in kašeljski poteka bodisi v obliki napadov ali ga spremlja riganje ob vdihu ali bruhanje po kašlju. Lani je bilo

v Sloveniji prijavljenih 51 primerov oslovskega kašlja, najmanjše število prijavljenih primerov pa so zabeležili v času pandemije covid-19, leta 2021, in sicer zgolj šest primerov. Po podatkih NIJZ so do 1. decembra letos zabeležili 39 prijavljenih primerov.

Zdravimo ga z antibiotikom, ki zmanjša intenzivnost bolezni pa tudi možnost prenosa bakterije na druge. A daleč najbolj učinkovitejša zaščita je cepljenje. Pri otrocih, mlajših od pet let, se uporablja šestvalentno cepivo, pri starejših ter odraslih pa kombinirano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju. Cepijo se lahko tudi nosečnice po 24. tednu nosečnosti – tako nastajajo protitelesa, ki se med nosečnostjo prek posteljice prenesejo na razvijajoči plod in ščitijo novorojenčka pred najtežjimi oblikami te bolezni.

Med pandemijo covid-19 je NIJZ zabeležil upad precepljenosti za številna cepljenja predšolskih in šolskih otrok. "Poleg oteženega izvajanja cepljenja v pandemiji zaradi karanten, izolacij, šole na daljavo, spremenjenega delovanja zdravstvenega sistema in posledičnih zamikov pri izvajanju cepljenja je pandemija vplivala tudi na odnos določenih posameznikov do cepljenja, kar se pozna na precepljenosti," pojasnjujejo. Najnižjo precepljenost s šestvalentnim cepivom so zabeležili v letu 2021 (86,4 %), v letu 2022 je bila precepljenost nekoliko večja (89,2 %), vendar še vedno precej nižja kot pred pandemijo covid-19.

Neja Jerebičnik



PRESKAR
OČESNI CENTER

Trg zborodposlancev 59
KOČEVJE

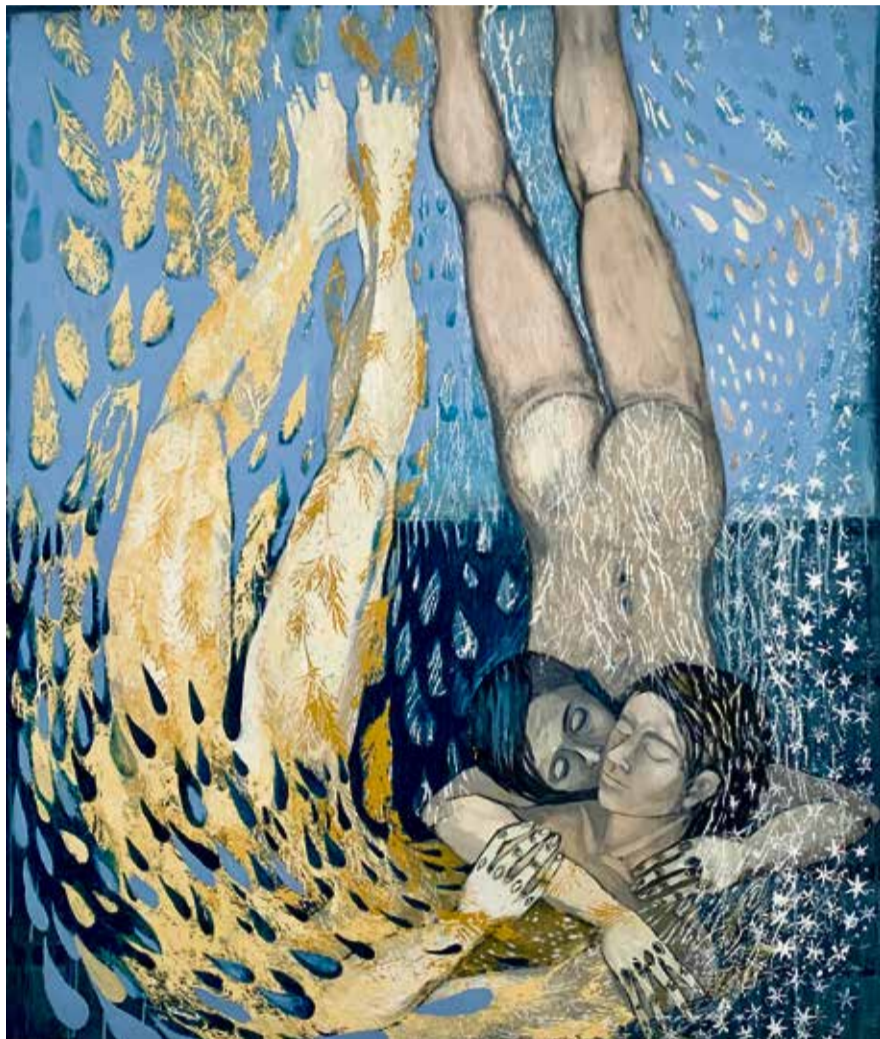
Tel. 059 342 913

**30%
POPUST
NA OČALA
ZA ŠOLARJE IN DIJAKE**

Akcije se ne seštevajo. Velja do 31. 10. 2023.

Medprostori bivanja

»To, kar vidite, je nevidno telo, občuteno telo. Notranje človeško sem obrnila navzven,« o svojem ustvarjanju razmišlja akademska kiparka Anja Kranjc. Umetnica mlajše generacije svoj umetniški izraz išče v človeku in naravi ter njuni povezanosti. Išče načine, kako v kiparstvu in slikarstvu prikazati človeka, ki ni samo materialna podoba, ampak tudi energija, ki jo oddaja. Raziskuje, kako upodobiti prehajanja in povezovanja med ljudmi, prehajanja med človekom in naravo. Zanima jo vmesni prostor, ki nastaja med fizičnimi oblikami in v katerem obstajajo nevidne sile in vezi, ki te oblike povezujejo. V svojem ustvarjanju torej išče duhovne dimenzije človeške eksistence in notranjo naravo človeka.



Anja Kranjc: Utelesenje divjine 39, 2023, akril na platnu • Foto: arhiv avtorice

V Likovnem salonu Kočevje se Anja Kranjc predstavlja s kiparskim ciklom *Nevidno vidno* in s serijo slik s skupnim naslovom *Utelesenje divjine*. Kiparstvo in slikarstvo sta dve umetniški zvrsti, ki ju med seboj prepleta in dopolnjuje. Tisto, česar ne more prikazati v skulpturi, upodobi na slikarskem platnu in obratno. Tako kot svoja slikarska platna nadgrajuje s tridimenzionalnimi elementi, kot so na primer na slikarsko površino pritrjene tkanine, čipke, zlati in srebrni lističi, na podoben način gradi tudi skulpturo. V načinu kolažiranja nanjo dodaja fotografije, elemente iz narave ali vsakdanjega življenja. Vsi elementi pri njenem ustvarjanju so gradniki močne simbolne vsebine in so nosilci občutij, spomina in avtoričinega doživljanja. Pri ustvarjanju kiparskega cikla *Nevidno vidno* je Anja Kranjc k sodelovanju povabila svoje najbližje (sorodnike in prijatelje). V prvi fazi je naredila odlitke njihovih dlani, pri nekaterih tudi stopal, ter na podlagi teh odlitkov zmodelirala figuro, kot jo je občutila sama. Pri tem ni želela ustvariti realistične

zunanje podobe, temveč duhovno stanje posameznika. Z uporabo različnih materialov je nakazala na psihološko stanje 'portretiranca'. Uporabila je materiale, kot so vosek, pesek, mavec, čipke, kosi blaga in drugi predmeti, ki so bili last portretirancev. Kot pojasnjuje kiparka sama, ima »vsak predmet ali material svoj pomen. Vosek je na primer topel in mehak, tak je tudi tisti človek, mavec na prvi pogled deluje trdno, a je krhek, drobljiv, pesek predstavlja sledi, ki jih pustimo, a se počasi zabrišejo. Čipke, ustvarjene z rokami prednic, v sebi nosijo svoj dedni zapis in hkrati predstavljajo vez s preteklostjo.«

Tako v svojem kiparskem kot tudi slikarskem delu Anja Kranjc raziskuje predvsem tanko mejo med notranjo človeško bitjo in zunanjo podobo telesa. Njene figure so upodobljene z zaprtimi očmi, zazrte vase, v nevidno razsežnost telesa.

Medtem ko pri kiparskih stvaritvah Anja Kranjc poudarja duhovnost in notranji značaj portretiranca, v svojem slikarskem ciklu



Odprtje razstave v Likovnem salonu Kočevje, 8. december 2023
Foto: arhiv PMK Kočevje



Utelesenje divjine izpostavlja povezanost človeka z naravo, človeka s človekom. Njena slikarska dela so zaznamovana z intimnim razpoloženjem, kontemplacijo in mirom. Bogata barvitost s subtilnimi barvnimi nanosi in svetlobnimi akcenti v obliki zlatih ali srebrnih lističev poudarja njen poetični izraz in stik z naravo. S figuralnimi postavitvami v gozdno pokrajino želi obuditi divja, prvinska duhovna bitja, ki so v vsakem izmed nas in so se pod pritiski sodobnega časa izgubila. V slikarskih upodobitvah išče vmesna stanja, kjer se meja med našim fizičnim in duhovnim telesom ter zunanjim svetom zabriše. Zarisuje prehode in tiste medprostore, ko se kot posamezniki znajdemo na meji nečesa, kar je bilo in nečesa, kar šele pride.

BIOGRAFIJA

Anja Kranjc (1982) je študirala kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani ter diplomirala leta 2008. Tri leta pozneje je magistrirala z nalogo *Medprostor bivanja* in razstavo *V belo* pri prof. Matjažu Počivavšku in dr. Igorju Škamperletu na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Do zdaj je ustvarila sedem javnih kiparskih postavitev, poleg kiparstva se ukvarja še s slikarstvom, risbo, ilustracijo, keramiko in pedagoškim delom. Za svoje delo je prejela že več nagrad, njena dela pa so v javnih in zasebnih zbirkah. Živi in ustvarja v Vipavi.

Nadja Kovačič,
Pokrajinski muzej Kočevje

Kapela sv. Frančiška Ksaverija na »Strelišču«

Danes stoji ob robu mesta, včasih pa je bila čisto na samem. Na samem tako zelo, da je ob njej po pričevanjih nekoč živel celo puščavnik, ki se je v svojem verskem prepričanju tja umaknil pred posvetnim vsakdanjikom. Za njegovo preživetje so skrbeli prebivalci kočevske župnije. A tega je že zelo dolgo, krepko čez 200 let. Kar pa nakazuje, da tudi kapela sv. Frančiška Ksaverija nasproti sedanje blagovnice Tuš ni več ravno v zgodnjih najstniških letih. Pa čeprav je pred časom dobila svežo fasado in ne tako dolgo nazaj tudi novo leseno kritino. Mimogrede, eno redkih, ki so še ohranjene na Kočevskem, čeprav so bile včasih za naše kraje tipične.

Kdaj natanko je bila zgrajena stavba, posvečena enemu od ustanoviteljev jezuitskega reda, ni dognano. Skoraj zagotovo pa je to bilo nekje ob začetku 18. stoletja, ko je bilo čaščenje Frančiška Ksaverija v Sloveniji na vrhuncu. Nekateri gradnjo povezujejo z nastankom

romarske cerkve pri Novi Štifti, ki je bila dograjena med letoma 1641 in 1671 ter ima prav tako osmerokotno zasnovu. Drugi opozarjajo na jezuitsko kapelo v ljubljanski šentjakovski cerkvi, ki jo je sfinanciral deželni glavar Volfbenk Engelbert Auersperg, svoje dni tudi zakupnik in pozneje lastnik Kočevja. Tretji sodijo, da bi kot zgled lahko služil prezbitarij imenitne, a žal junija 1956 porušene baročne cerkve v Dolgi vasi.

Kakorkoli že, strokovnjaki so si edini, da je kapela svoja tri stoletja prestala v dobri kondiciji in malodane neokrnjeni obliki. Nova in manjša od nekdanjega preddverja je zgolj vhodna lopa, ki je bila zgrajena po požaru zaradi udarca strele ob koncu 19. stoletja. Po kapeli so včasih očitno imenovali tudi bližnjo Črno jamo, čeprav so se v zapisih tu in tam nekateri pri tem morda zmotili in govorili o Frančiškini in ne Frančiškovi jami. Je pa stavba za vernike iz mesta bila pomembna v času gradnje današnje župnijske



Kapela sv. Frančiška v prvi polovici 20. stoletja. • Foto: www.gottschee.de

cerkve ob Rinži, ko jih je zvonček iz lesenega stolpiča ob nedeljah k sv. Frančišku večkrat povabil k maši. Na žalost tudi tega zvončka ni več. Med prvo svetovno vojno so ga pretopili v orožje.

Zato je še toliko bolj razveseljivo, da je prav kapela sv. Frančiška Ksaverija desetletja zatem postala simbol sodelovanja in razumevanja. Tedanji župnik Anton Gnidovec jo je namreč leta 2010 v uporabo prepustil kočevskim pravoslavnim vernikom. Čeprav je to nekatere

posameznike zmotilo, zaradi česar so začutili potrebo, da svoje prepričanje in 'kulturo' izrazijo s kracanjem po stenah božjega hrama, pa volje po dialogu s tem niso zlomili. Tako se pripadniki pravoslavne verske skupnosti v Kočevju tudi še skoraj poldrugo desetletje pozneje med svojimi praznovanji zbirajo pred novejšim ikonostasom in staro baročno cerkveno opremo pri sv. Frančišku v mestni četrti 'Strelišče' ob Reški cesti.

Mihael Petrovič ml.

SKODA

Kodiaq Odkrij ga na novo

JORAS CENTER,
Ob železnici 7, Ribnica,
tel.: 01 836 90 40

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 8,6 – 5,3 l/100 km in 195 – 139 g/km, emisijska stopnja: EURO 6, specifična emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,0516 – 0,0103 g/km, trdi delci: 0,00054 – 0,00003 g/km, število delcev: 0,00053 – 0,00 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

Cici in Mici: zgodbe o dojenju

Slikanica Cici in Mici je prva slovenska izvirna slikanica o dojenju. Napisala jo je Pia Marincelj Bregar, bibliotekarka in mama, ki je na podlagi svojih izkušenj napisala zbirko kratkih zgodb v verzih, s katerimi si želi pomagati vsem doječim materam, ki se soočajo s podobnimi izzivi. "Opazila sem, da je na slovenskem knjižnem trgu pomanjkanje tovrstne literature, v otroških knjigah pa nisem zasledila niti ene slike doječe matere," je povedala Pia, ki je zaposlena na otroškem oddelku kočevske knjižnice in zato dobro pozna otroško literaturo. V tujini je nekaj tovrstne literature dostopne, a pri nas prevodov še nimamo, v Sloveniji pa se o tej temi redko piše.

Ker se je pri dojenju in predvsem pri odstavljanju od dojenja tudi sama spopadla z nekaterimi izzivi, je nasvete poiskala v strokovni literaturi in v posvetu s svetovalko za dojenje in odstavljanje. Zasledila je, da je otroka možno prijazno prepričati k sprejemanju maminih meja z zgodbicami. Pia je za lastne potrebe zgodbe o Cici in Mici že

uspešno uporabila, ker pa si želi ta pripomoček deliti še z drugimi mamicami, ki se soočajo s podobnimi izzivi, je nastala slikanica Cici in Mici: zgodbe o dojenju, prva v zbirki, ki ji bosta sledili še Cici in Mici hočeta spati in Cici Mici se poslovita, zgodbi o delnem in popolnem odstavljanju od dojenja. Z zgodbo v verzih, primerno za branje že najmlajšim otrokom, ki z ilustracijami na zabaven način prikazuje različne faze dojenja, je avtorica hotela dojenje tudi detabuizirati. "Pomen dojenja se čedalje bolj poudarja, saj je to zelo dragoceno tako iz zdravstvenega vidika kot tudi za povezovanje mame in otroka, še zmeraj pa se mame soočajo z obsojanjem dojenja v javnosti ter s pritiski okolice glede tega, do kdaj naj bi dojile," dodaja avtorica. Namen zbirke slikanic je predvsem podpora staršem pri delnem ali popolnem odstavljanju od dojenja, procesu, ki zahteva trud in vztrajnost ter je za številne mame zelo čustveno in fizično naporen. Odločitev in zmožnost za dojenje sta posebej osebni temi za matere,



Foto: Ž. N.

a dojenje ostaja najbolj optimalna oblika hranjenja, ki pa ga poleg lepih trenutkov spremljajo neprijetni, boleči ugrizi in neprespane noči. Branje otrokom je priporočeno že od njihovega rojstva, otrok pred enim letom pa razume več, kot si predstavljamo, zato je pomembno, da ta dejavnost ne ostane izvzeta iz

otroške literature.

"Želim si, da ta slikanica doseže čim več otrok in njihovih zavestnih staršev in nas vedno znova opomni na to, kako poseben čas je dojenje. Na prisotnost v trenutku, na povezovanje," je v spremni besedi knjige zapisala babica Maja Koprivnikar, vodja Zibelke življenja, centra za skrb za nosečnice v Ljubljani.

Slikanico je ilustrirala Tara Novak, grafična oblikovalka in Pijina dolgoletna prijateljica. "Pia je s svojim izjemnim občutkom za pisanje in pripovedovanje pričarala čustveno vez med mamo in otrokom, kar sem z veseljem izrazila skozi ilustracije," je povedala Tara Novak. "Čeprav sama še nisem mama, me je tema dojenja zaradi njene vloge v življenju otroka in mame pritegnila in obogatila perspektivo, saj sem spoznala, kako pomembno je to dejanje." Ilustriranje je bilo po njenih besedah hkrati zabavno in zahtevno, saj je morala ujeti nežnost in toplino, ki ju prinaša dojenje, hkrati pa ohraniti igrivost likov, namenjenih najmlajšim. Ž. N.

10. obletnica Baze 13

Kočevski mladinski klub Baza 13 je letos praznoval 10. obletnico, praznovanje pa je potekalo s koncertom hrvaške synth pop zasedbe Denis&Denis ter Selektorja Dinarida, ki je vrtel glasbo na gramofonih. Cilj vsa ta leta ostaja enak – tako aktualna vodja Zavoda Baza 13 Barbara Moric – ponuditi prebivalcem Kočevja čim bolj kakovostne in raznovrstne vsebine.

Od začetka njenega mandata vodenja zavoda se je na Bazinem odru v sodelovanju s Klubom kočevskih študentov (KLUKŠ) zvrstilo kar nekaj glasbenih imen – med njimi Adi Smolar, Jameson & the Blue crew, Katxa Kukaratxa, Okl's FruitLoops, BibliBan, pa tudi brucovanje s Smetnaki ter pustovanje. Pred 10. obletnico je Baza 13 doživela tudi prenovo prostorov, saj ti vse od ustanovitve niso bili obnovljeni v celoti.

V desetih letih se je zvrstilo več še odmevnejših dogodkov. Med njimi Kočevje se prebujajo, na katerem je Baza 13 gostila dvojec Slon in Sadež, Klemna Klemna, skupino Zmelkoow in druge. Poleg Kulturijade se je odvilo tudi veliko samostojnih koncertov – Čompe, Guaka, Leteči potepuhi, Katalena, Prismojeni profesorji bluesa, Koala Voice, oder pa je bil redna postojanka več kočevskih glasbe-



Foto: Primož Belak

nih ustvarjalcev. Baza 13 je bila v preteklem desetletju tudi prostor predavanj, okroglih miz, projekcij filmov, literarnih večerov, večerov družabnih iger ter različnih druženj in srečanj.

Tudi letos se je začelo in zaključilo s koncerti, po čemer je Baza 13 tudi najbolj poznana. "Si pa seveda želimo ponovno uvesti tudi fotografske ali slikarske razstave, literarne večere, projekcije filmov ter predavanja. Baza 13 je imela namreč vmes triletni premor, zato

je trajalo nekaj časa, da so se stvari ponovno postavile na svoje mesto," pripoveduje.

"Vseskozi se trudimo, da vsebine, če se le da, ponudimo po dostopnih cenah, člani kluba pa imajo omogočen obisk koncertov po znižani ceni, dostikrat jim omogočimo tudi prost vstop. Želimo si namreč, da denar ne bi bil ovira za kulturno udejstvovanje," pove. Je pa ob tem treba omeniti, da je tudi delo članov Baze 13 povsem prostovoljno.

In načrti za prihodnost? Prizadevajo si obuditi tudi tradicionalni festival Kočevje se prebujajo, februarja pa napovedujejo, da se bo ponovno odvila Kulturijada. "Želim si predvsem, da bi prebivalci Kočevja Bazo 13 prepoznali kot prostor, ki daje neki doprinos Kočevju. Kot prostor, v katerem se najde za vsakega nekaj in ki ni namenjen zgolj študentom oz. mladim, temveč vsem," zaključijo Barbara.

Neja Jerebičnik

Vocabellin praznični december



Foto: Nik Lavrič

Vokalna skupina Vocabella, ki bo v prihodnjem letu obeležila že 15. obletnico delovanja, decembra praznuje s tistimi, ki so prepogosto prezrti.

Vocabella je s svojimi projekti in nastopi v Sloveniji in zunaj njenih meja prisotna že od leta 2009. V zadnjem letu se je zasedba neko-

liko spremenila – pot je nekatere članice peljala v tujino, skupini pa sta se pridružili novi pevki, Asja in Anja, ki sta prinesli svež, novo energije in izzive.

Letošnji december bo Vocabella z glasbo polepšala tistim, na katere največkrat pozabimo – starejše in šibkejše. V domovih starejših ob-

čanov Kočevje, Ribnica in Ljubljana Tabor ter v VDC Ribnica bodo ob klavirski spremljavi pričarale glasbene dogodke v obliki krajših akustičnih koncertov.

Na vprašanje, zakaj so se odločile izvesti tak projekt, vodja skupine Petra Ilc odgovarja: "December je. Zimski, mrzel mesec, a hkrati poln

lučk in upanja. Želimo si, da bi skupaj pogreli srca in roke – če bodo poslušalci z nami zaploskali. Ta december bomo v ospredje postavili glasbo, ki vedno dobro misli. Iskrena hvala podjetju Inotherm in Občini Ribnica, ki sta projekt finančno podprla in ga tako omogočila".

T. D.

Naj se vam v novem letu izpolnijo vse sanje.

In če ste morda pozabili nanje, ne obupajte in se vrnite vanje.

Mirne praznike vam želi kolektiv KG-Denta

Tel.: 01/320-47-41

E-pošta: info@kg-dent.si

Delovni čas

Pon. - Čet. 7:00 - 20:00

Pet.: 7:00 - 14:00



KG DENT
DENTALNI CENTER

Konzervativa

Protetika

Kirurgija

Endodontija

Ortodontija

Parodontologija



"Od nekdanj v glasbi, tako ali drugače"

Klara Zupančič, Kočevka, katere življenje je že od nekdanj prepleteno z glasbo. Kar niti ne preseneča, saj je bila – kot pravi – glasba že od malega z njo. Danes je glasbena urednica na Valu 202 – tista, ki svojim poslušalcem rada privoščiči za odtenek več 'težje' glasbe, soorganizatorica festivala Punk Rock Holiday, (za zdaj še) producentka oddaje Izštekani, občasno pa tudi organizatorica drugih koncertov. Formalne glasbene izobrazbe nima, je diplomirana umetnostna zgodovinarica in magistrirana komparativistka. Kar pa očitno ni nikakršna ovira. Če se je njen glasbeni okus izoblikoval že doma, se je tudi z organizacijo koncertov prvič srečala – doma, v domačem Kočevju. A k začetkom se vrnemo pozneje.

Delo glasbene urednice obsega marsikaj – umeščanje glasbe v določene pasove oziroma termine v dnevu in izbiranje glasbe, ki bo šla v eter, ustvarjanje playlist in recenzij, pa tudi produkcijo avtorske oddaje. "Moje teme so zelo različne, največkrat se osredotočam na glasbeni biznis, ki je po mojem mnenju trenutno zelo mačehovski do ustvarjalcev. Poskušam razložiti, na kakšen način to deluje in kakšne bi bile možne rešitve, da bi bil ta sistem bolj pošten do vseh, sploh pa do ustvarjalcev. Letos sem tri mesece bivala v New Yorku, kjer sem raziskovala tamkajšnjo glasbeno industrijo, ki je na žalost postala prvenstvo biznis. Vsi sogovorniki, med njimi tudi glasbeni urednik revije Rolling Stone, so mi po tem, ko sem opisala našo sceno, dejali, naj storimo vse, da ohranimo način dela, kot ga poznamo, čeprav ta morda ni vedno idealen. Torej, da nas prvenstveno vodi srce, ne denarnica," opisuje. Na Valu 202 producira tudi žive glasbene vsebine – koncerte, posnete v studiu, brez občinstva. (Novo) glasbo išče na vseh možnih kanalih, pogosto pa se zgodi, da bolj ali manj uveljavljeni izvajalci ali njihove založbe skladbe tudi sami pošljejo urednikom. "Različni uredniki imamo različne parametre pri izbiri, če pa nismo povsem prepričani o tem, ali bi določeno skladbo umestili v mediateko, imamo skupne sestanke in poslušalnice, kjer skupaj predebatiramo," opiše.

Slovenska glasba

Glasba, ki jo vrtijo javne radijske postaje, kakršna je tudi Val 202, so podrejene pravilu, da je vsaj 40 odstotkov glasbe, ki jo umestijo v program, slovenske oziroma slovenske produkcije. "Tukaj se mogoče dela več škode zaradi tega, ker bi, vsaj mi na Valu, v vsakem primeru predvajali toliko slovenske glasbe, zdaj pa nas lovijo na odstotke," pojasnjuje in dodaja, da je mnogo razlogov, zaradi katerih se slovenska glasba mora vrteti na radiih: "S tem ohranjamo slovenski jezik, hkrati pa tudi slovensko ustvarjalnost, ki je po mojem mnenju – kot pri športnikih – nadpovprečna. Neprecenljiva je vrednost, da ljudje ustvarjajo in nam tako mogoče pomagajo razumeti sebe v

trenutkih, ko sami sebe ne razumemo."

Kako pa gleda na trenutno stanje na slovenski glasbeni sceni? "V zadnjih petih letih se je zgodil takšen preporod, kot ga še nisem doživela. Ustvarjalci, stari in mladi, si med seboj pomagajo, prevladuje želja, da bi vsi na neki način prosperirali. Zdi se mi, da se je ustvarila res neka zdrava scena s pestrim naborom – z Joker Out na čelu, pa Mrphyji, Kokosy, Jet Black Diamonds, Masayah ... Zdi se mi, da nas čaka svetla glasbena



Foto: osebni arhiv Klare Zupančič

prihodnost."

Letos je, tako kot Izštekani, pri katerih sodeluje, praznovala 30 let. "Res je bilo nekaj posebnega sodelovati pri tem izjemnem slavju, ki smo ga pripravili v ljubljanskih Križankah," pove. Producentka oddaje je že nekaj let, priprave za tak dogodek pa potekajo več mesecev. "Tako za nas kot za glasbenike, ki se 'izštekavajo'. To so popolnoma novi aranžmaji ali celo predstavitev novih skladb." Nam pa je zaupala, da se s funkcije producentke Izštekanih postopoma poslavlja: "Zdi se mi, da je higienično vsake toliko predati to mesto komu drugemu. Mogoče je prišel čas, da se osredotočim na kaj drugega, podajam se novim izzivom naproti."

Ženska v moškem (glasbenem) svetu

Pri soorganizaciji festivala Punk Rock Holiday sodeluje že od leta 2016. "Ravno danes (v ponedeljek, 11. decembra, op. a.) smo objavili prve nastopajoče za prihodnjo edicijo. Rise Against in Alkaline Trio sploh še nikoli nismo gostili v Sloveniji, zato se tega zelo veselimo," napove. In čeprav ima rada ljudi in rada dela z njimi, pa hkrati priznava, da je včasih zelo težko delati z glasbeniki. "Punk Rock Holiday je mehurček, ko pridem tja, imam

so v Sloveniji še vedno veliko preveč prisotni. Trenutno je drugače kot pred leti, zdaj imam tudi jaz že neko avtoriteto in sem na določenem položaju. Včasih pa so me osvajali, bili prepotentni in arogantni ali pa se z mano pogovarjali kot z majhno punčko. In na začetku se težko soočam s tem in postaviš mejo. Vsaki prijateljici bi svetovala, da mora to narediti, ampak ko si ti v tej situaciji, je zelo težko. To so ljudje, ki so na nekem položaju in imajo neko avtoriteto. Najhujše pa je, ko je nekdo nesramen do tebe, ko ugotovi, kdo si, pa svoje vedenje spremeni. To res preziram," je iskrena.

KLUKŠ – 'plac', kjer se je vse začelo

"To so bili časi, ko smo se res trudili, da bi mladi imeli vsak vikend kam iti. Nihče ni bil za nič plačan, ampak takrat smo tako ali tako živeli od zraka in piva, in to je bilo dovolj," šaljivo opiše leta, ko je v sklopu Kluba kočevskih študentov (so)organizirala dogodke na Bazi 13. "Res sem si želela, da to deluje, in bila sem presrečna, ko so ljudje prišli na koncerte, čeprav niso poznali izvajalcev. Zdi se mi, da sva z Žarkom (Nanjaro, op. a.) čez čas ustvarila neko zaupanje in so radi prišli, ne glede na to, kdo je igral," opisuje. Velika prednost pri tem pa je bila, da so jim bile dovoljene tudi napake. "Ja, to so bili lepi časi dobre muzike in dobrih prijateljev."

"Kočevje ima tudi drugod po Sloveniji renome glasbenega mesta," pove. Kaj pa kočevska glasba – ali ima potencial, da prodre zunaj občinskih meja? "Mislim, da smo pred časom dosegli vrhunec, čeprav ne vidim, da bi energija pojenjala. Kompilacija še vedno izhaja vsako leto, kar je za tako majhno mesto fenomenalno. Se mi pa zdi, da je včasih vrela ustvarjalnost iz veliko različnih zasedb, ki so bile poznane tudi širše. Mogoče je zdaj le manj tistih, ki so prodrli zunaj meja Kočevja. Ne vem natančno, ker nisem tako na tekočem, a mislim, da se trenutno ne dogaja, da bi kdo redno izdajal glasbo ali celo albume. Če pa se motim, se opravičujem, in prosim – pošljite mi ga na mail."

Neja Jerebičnik

občutek, da so vsi tako prijazni, spoštljivi ... Ampak ta mehurček pogosto počiči, ko se vrnem. Še vedno smo na točki, da se dela večina z glasbeniki, večina nastopajočih je še vedno pretežno moških – kar poskušam na vseh področjih tudi spremeniti. Še vedno pa je to področje, kjer prevladujejo moški, tudi za odrom," opiše.

Zato so bili začetki precej težki. "Vsak sestanek je bil kar naenkrat zmenek. In še vedno se zgodi, še posebej s slovenskimi glasbeniki, da mogoče prevladuje ego in je kakšno situacijo težje rešiti, kot bi jo lahko bilo. Ne dovolim pa, da bi bil na projektih, kjer sodelujem, kdorkoli do kogarkoli nespoštljiv. Seksizem, homofobija in rasizem

Letošnja znanstvena dognanja

Leto 2023 je brez dvoma minilo v znamenju umetne inteligence. Na začetku leta je podjetje OpenAI javnosti predstavilo orodje ChatGPT, jezikovno umetno inteligenco, ki pa predstavlja le majhen del tistega, kar zmora nova tehnologija. Sistemi t. i. globokega učenja so v uporabi v biotehnologiji in za sekvencioniranje genoma, s pomočjo umetne inteligence je raziskovalcem uspelo razviti eksperimentalni antibiotik, nekateri poskusi pa so pokazali, da je umetna inteligenca hitrejša in bolj odzivna pri diagnosticiranju pacientov prek spletnega vprašalnika, prav tako je bila uspešnejša pri napovedovanju bolezni glede na anamnezo.

Nobena tehnologija pa ni brez napak in pozivi za regulacijo besednih umetnih inteligenc so vse glasnejši, predvsem proti širjenju dezinformacij.

Vse višje temperature

Število vročinskih rekordov je bilo letos izjemno. Čeprav ga še ni konec, lahko z gotovostjo trdimo, da je bilo najtoplejše leto, zabeleženo v zgodovini. 3. julija je povprečna temperatura na svetu dosegla najvišjo izmerjeno vrednost do zdaj, dokler rekorda niso podrle meritve naslednjega dne, ga izenačile naslednji dan, 6. julija pa so termometri namerili še višjo temperaturo. Po drugi strani pa so na Antarktiki izmerili rekordno nizko poledenitev.

Konec avgusta je tako minilo obdobje treh najbolj vročih mesecev v zabeleženi zgodovini, ki jim je sledil še najbolj vroč september. Nekaj mesecev pozneje je skoraj 200 držav na podnebni konferenci v Dubaju potrdilo nov dogovor, ki prvič v zgodovini vključuje tudi fosilna goriva, vendar pa v njem ni omembe njihove odprave, ampak poziv k odmiku od njihove uporabe.

Vse večje, a bolj podrobno vesolje

Tri desetletja po tem, ko so astronomi odkrili prvi planet zunaj našega osončja, se je število odkritih povzpelo na več kot 5.500. Novi teleskopi, kot je Transiting Exoplanet Survey Satellite (TESS), odkrivajo neizmerno pestrost našega vesolja, teleskop Jamesa Webba pa odkriva nepredstavljljive malenkosti v oddaljenih kotičkih neba. Tako je v protoplanetarnem obroču okoli mlade zvezde v meglici Oriona zaznal molekulo metenija, ogljikove spojine, ki bi lahko predstavljala gradnik življenja. O spojini so teoretizirali pred skoraj 50 leti, odkritje pa razkriva nova področja medzvezdne kemije. Življenje bi lahko iskali tudi v našem osončju, saj so na Saturnovi šesti največji luni zaznali fosfor, enega od gradnikov življenja.

Indija je letos postala četrta država, ki je na Luni uspešno pristala vesoljsko plovilo – za



Foto: NASA, ESA, CSA



Foto: UNICEF Ethiopia/Flickr



Foto: Unsplash.com

ZDA, Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Sonda Čandrayan-3, ki je Indijo stala le 60 milijonov dolarjev, je uspešno pristala na Lunini površini, opravila nekaj meritev ter po dveh tednih ugasnila.

Izkopane skrivnosti

V južni Keniji so arheologi izkopali tri milijone let staro kamnito orodje, pokopano poleg hominida Paranthropusa, človeku podobne opice, ki pa ni bila naš prednik. Odkritje pomika časovnico uporabe orodja med človekovimi sorodniki za stotine tisoče let v preteklost.

Izkopavanja na drugem koncu

sveta, v Avstraliji, so v prastarih kamninah odkrila kemične ostanke prvih kompleksnih celic, ki so jih datirali 1,6 milijarde let v preteklost. Iskanje prastarih evkariontov – celic z membrano in celičnim jedrom – ni preprosto, zato so se raziskovalci osredotočili na iskanje ostankov molekul, ki jih te potrebujejo za rast.

Že lani so arheologi potrdili, da so našli še dve vrsti znamenitega tiranozavra, znanstveniki pa so s primerjavami živečih plazilcev in ostankov tiranozavra predlagali ugotovitev, da strašljivi dinosaver vendarle ni kazal

zob kot v filmskih uprizoritvah, ampak je imel ustnice.

Nova razvita cepiva

Svetovna zdravstvena organizacija je letos objavila, da je v Afriki končala analizo prvega cepiva proti malariji, ki je uspešno zmanjšalo smrtnost med otroki za 13 %. Cepivo je prav tako zmanjšalo resne poteke bolezni med pacienti, ki so prejeli tri doze cepiva. Za malarijo je samo leta 2021 v podsaharski Afriki umrlo 468.000 otrok. Še 17 držav v tej regiji bo prihodnje leto pričelo vpeljevati cepljenje. **Ž. N.**

Prižig prazničnih luči v Kočevju očaral obiskovalce



Letošnji prižig prazničnih luči v Kočevju smo zaradi napovedanega slabega vremena malo zamaknili in jih namesto na predvečer Miklavža prižgali v četrtek, 7. decembra. Na tisoče lučk je bleščeče obarvalo mestne ulice, alejo v parku Gaj ter mestno ploščad, kjer je postavljen tudi nekaj novih svetlobnih skulptur - medvedi, smrekice ...

S tem dogodkom letošnjega veseliga decembra se je Kočevje malo po 17. uri pridružilo številnim mestom po Sloveniji, kjer praznične luči že gorijo. Do prižiga luči smo odštevali skupaj s podžupanom Andrejem Mladenovičem, nato pa je bilo prizorišče velikega odra ob Srednji šoli Kočevje namenjeno glasbenim nastopom Pihalnega orkestra, lokalnega kantavtorja Romana Zupančiča in pevcem



Prižig prazničnih lučk in obisk Miklavža sta očarala obiskovalce. • Foto: Klemen Petrič

pobratene občine Špital ob Dravi. Po prižigu lučk je nastopil še najbolj težko pričakovan trenutek za najmlajše – prihod Miklavža, ki je otroke in njihove starše ob prihodu pozdravil in najmlajše tudi obdaroval z okusno sladko pozornostjo. Ob 18. uri se je dogajanje nadaljevalo s koncertom skupine Ana Pupedan.

Del ponudbe v prazničnih hišicah

so bili tudi tokrat okusni prigrizki, s cimetom začinjena kuhanček in topel čaj ter številne druge dobrote. Ponudbo so pripravili: Pivovarna Brewwood, Mestna kavarna Kočevje, Villa de Casa, Sašine butične sladice, Vaško društvo Brundo in Brundo Box, s. p. Poleg gostinskih ponudnikov so svojo ponudbo izdelkov tokrat delili tudi lokalni rokodelci: Gravirko - Patrik Gre-

gorčič, s. p., Čebelarstvo Lavrič, Tukituki - Katja Šmalc in Clayona.

Decembrsko dogajanje v Kočevju se bo nadaljevalo že 13. decembra z novoletnim bazarjem ter pestrim glasbenim dogajanjem do konca decembra, ko bodo na mestni ploščadi nastopili še: Ansambel Saša Avsenika (27. 12.) ter Bomb Shell (29. 12.).

Na zadnjo noč v letu smo pripravili otroško silvestrovanje z Ribičem Pepetom, ki se bo odvijalo od 11. ure dalje, zvečer od 22. ure pa bo sledil še žur za odrasle in odštevanje do novega leta s skupino Fortissimo.

Vabljeni, da skupaj z nami doživite decembrski utrip v praznično obarvanem Skrivnostnem gozdu Slovenije!

Nadija Kolmanič

Prednovoletno srečanje soustvarjalcev turistične ponudbe destinacije Kočevsko

V sredo, 6. decembra, je v prostorih Turističnega kompleksa Jezero v Kočevju potekalo prednovoletno srečanje soustvarjalcev turistične ponudbe destinacije Kočevsko.

Na srečanju je Vesna Malnar Memedovič, direktorica Zavoda Kočevsko, na kratko predstavila pregled rezultatov letošnje turistične sezone v destinaciji Kočevsko ter izpostavila pomembnejše dosežke (vzpostavitev 'limited selection' izdelkov kolektivne blagovne znamke O, Kočevsko!) ter podala tudi nekaj namigov glede načrtov za delo v prihodnjem letu. Srečanja sta se udeležila

la tudi predstavnik dveh od treh občin, ki sestavljajo destinacijo Kočevsko; dr. Vladimir Prebilič, župan Občine Kočevje, ter Nataša Turk, županja Občine Kostel. Tudi njuna navdihujoča nagovora ponudnikom turistične destinacije Kočevsko sta izpostavila nekaj pomembnih pogledov na še bolj ploden razvoj turizma pri nas.

Srečanja se je udeležilo 60 soustvarjalcev turistične ponudbe, ki so aktivni znotraj naše destinacije. Na srečanju so udeleženci pridobili vpogled v statistične podatke o prenočitvah v preteklih turističnih sezonah v destinaciji



Zbrane turistične ponudnike je pozdravila direktorica Zavoda Kočevsko Vesna Malnar Memedovič. • Foto: arhiv Zavoda Kočevsko

Kočevsko. Hkrati so bili predstavljeni ključni cilji in dosežki Zavoda Kočevsko, ki igra osrednjo vlogo pri povezovanju, razvoju produktov, promociji ter oblikovanju celovite trajnostne turistične ponudbe.

Uradnemu delu srečanja je sledil še čas za medsebojno izmenjavo mnenj in izkušenj, druženje in pogovore ob različnih okusnih prigrizkih Gostišča Tri Zvezde ter Lovskega doma pr' Slavcu ter majhnih skutinih pitah z gozdnimi sadeži Sarinih dobrot in čokoladnih skodelic Slaščičarne Medo.

Nadija Kolmanič

Camp Jezero Kočevsko tudi letos z uspešno sezono

Camp Jezero Kočevsko je tudi letos zabeležil uspešno sezono in zadovoljive rezultate. Sezono v kampu smo letos začeli v drugi polovici aprila ter do zaprtja v začetku novembra skupaj zabeležili 4.946 prenočitev. V primerjavi z minulim letom, ko smo imeli 5.136 prenočitev, to predstavlja 3,8-odstotni upad prenočitev oz. 190 prenočitev manj.

Največ gostov je v Campu Jezero Kočevsko prenočilo 1 do 2 noči (71 %), tudi letos pa so še vedno prevladovali gostje v starostnih skupinah med 26 do 40 let (34 %) in med 41 do 60 let (31 %).

V primerjavi z minulim letom

so tujci letos ustvarili nekaj manj nočitev (51 %, v primerjavi z lanskim letom, ko je delež znašal 55 %). Ta delež kljub manjšemu zmanjšanju v primerjavi s preteklim letom ostaja zadovoljiv in kaže na to, da tudi tujci gostje radi obiščejo naš kamp in raziskujejo skrite kotičke Slovenije in Kočevske. V letu 2021 so tujci gostje ustvarili 39 % nočitev, leto pred tem pa le slabih 13,5 %. Največji delež tujih gostov smo zabeležili v letu 2019, ko je ta znašal kar 60 %.

Letos je Camp Jezero Kočevsko gostil obiskovalce iz skupno kar 31 različnih držav. Tujci gostje so v letošnji sezoni ustvarili 2.499 pre-

nočitev, med njimi največ Nemci in Nizozemci, v večjem številu pa so sledili še gostje iz Avstrije, Italije, Češke, Švice in Francije. Med tujci so nas obiskali tudi gostje iz Kolumbije, Estonije, Južnoafriške republike, Luksemburga, Rusije, Portugalske in Malte.

Predlani je bil na območju Kočevskega jezera vzpostavljen tudi nov režim ribolova, okoli jezera pa je bilo vzpostavljenih in označenih 14 ribolovnih mest. Na teh točkah je s predhodno registracijo na recepciji kampa možen ribolov, ki je bil priljubljen tudi letos in je potekal kot zastavljeno. Večino prenočitev na označenih ribolov-

nih lokacijah so tudi v letošnji sezoni ustvarili tujci gostje.

Letos smo v Občini Kočevje med januarjem in septembrom sicer zabeležili 24.617 prenočitev domačih in tujih gostov (9,7 % manj kot lani). V tem času so domači gostje ustvarili 15.386 prenočitev (skoraj 19 % manj kot lani), tujci gostje pa 9.231 prenočitev (11,5 % več kot lani). V destinaciji Kočevsko pa je bilo v tem obdobju skupaj zabeleženih 38.875 prenočitev, od tega 63 % v Kočevju, 22 % v Kostelu in 15 % v Osilnici.

Nadija Kolmanič,
Barbara Malnar



MORRIS GARAGES
Since 1924



MG ZS že od 17.500 €

+ Continental zimske pnevmatike

+ Strešni nosilci



Poraba pri mešanem ciklu: 6,6-7,2l/100 km. Emisije CO₂: 149-163 g/kg. Emisijska stopnja: EURO6DFull. Emisija NO_x: 0,0155-0,0176 g/kg. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo standardu meritev WLTP. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Navedena cena velja za MG ZS Standard 1.5VTi-Tech. Cena je maloprodajna priporočena cena (MPC), ki je neobvezujoča in že vključuje 22-odstotni DDV in DMV ter popust v višini 1.000€. Akcija velja od 11.10.2023. do 31.12.2023. Komplet zimskih pnevmatik ter strešne nosilce prejme vsak fizični kupec vozila MG ne glede na obliko financiranja. Akcija traja od 11.10.2023. do 31.12.2023. Pridružujemo si pravico do napak. Slika je simbolna. Grand Automotive Adriatic, Ljubljanska avenija 4, 10090 Zagreb

TPV AVTO 07 39 18 114 • info@tpv-avto.si



mgmotor.si

In svet se vrti – 365 na Ljudski univerzi Kočevje

Se kdaj vprašate, kako zelo se naše življenje spremeni v enem samcatem letu? 365 dni se marsikomu zdi veliko, spet drugim malo. Sama moram reči, da se mojih 365 vsako leto hitreje obrne in letošnje leto ni izjema. Dnevi, meseci letijo in že je december. In prav ustaviti se moramo, zadihati in si vzeti čas, da se sploh zavemo, kaj smo v tem času naredili.

Kaj je 365 dni? Nekomu je to le še eno leto, za nekoga pa sprememba življenja. V sodobnem svetu, ki se hitro globalizira, se srečujemo z vse večjo priseljenostjo in raznolikostjo prebivalstva. S tem se postavlja izziv, kako ustvariti inkluzivno in podporno okolje za priseljence ter jim omogočiti enake možnosti za osebno in poklicno rast. V iztekajočem se letu smo na Ljudski univerzi odprli svoja vrata številnim udeležencem iz različnih držav Evrope in sveta. Ob koncu leta smo lahko ponosni, da smo bili podporni člen številnih uspešnih zgodb priseljencev, ki so skozi naše programe dosegli zastavljene cilje: uspešno se vključujejo v lokalno skupnost, se zaposlujejo v lokalnih podjetjih in postajajo aktivni udeleženci družbenega in kulturnega življenja v regiji.

Že vrsto let se aktivno ukvarjamo z vključevanjem priseljencev v lokalno okolje. S priselitvijo v novo družbeno okolje se soočajo s številnimi težavami zaradi nepoznavanja jezika, kulture, navad in zaradi omejene socialne mreže. Ravno tako že vrsto let izvajamo tečaje slovenščine kot tuji ali drugi jezik, ker se zavedamo, da je znanje jezika ključno za uspešno vključevanje v družbo in delovno okolje. Zaradi spremembe zakonodaje na trgu dela smo že lani začeli izvajati učno pomoč in priprave na javno veljavni izpit iz slovenščine. Moramo se pohvaliti, da letos beležimo 100-% uspešnost udeležencev pri opravljanju izpitov iz slovenščine na vstopni, osnovni ali



Foto: arhiv Ljudske univerze Kočevje

višji ravni. Ponosni smo na njihove dosežke.

A ker učenje jezika ni dovolj za uspešno vključevanje v družbo in delovno okolje, smo letos stopili še korak dlje in vzpostavili International House. Ob sredah od 10. do 12. ure se v naših prostorih družimo ob skodelici čaja ali kave in odpiramo različne teme, širimo obzorja in

ustvarjamo nove vezi. Ponujamo podporno in prijazno okolje za vse priseljence, tako za tujce kot tudi za državljane Slovenije, ki so zamenjali svoj kraj bivanja. Zavedamo se, da je vsak priseljenec edinstveni posameznik s svojo zgodbo, jezikom, kulturo in izkušnjami. Priseljencem in njihovim družinam ponujamo koristne infor-

macije, delujemo kot povezovalni člen med državnimi ustanovami, lokalnimi združenji, izobraževalnimi ustanovami in delodajalci. Različne informacije in koristne povezave o dejavnosti International House si lahko preberete na naši prenovljeni spletni strani: različni dogodki, stanovanjska vprašanja, pogoji za vstop v državo, pogoji za pridobitev delovnega vizuma, izobraževalne možnosti ...

Čez leto smo organizirali različne prireditve, delavnice in medkulturne dogodke, da smo povezovali priseljence in lokalne prebivalce. Ti dogodki vsem vključenim omogočajo izmenjavo izkušenj, učijo se drug od drugega in gradijo medsebojno razumevanje. Takšna medkulturna izmenjava je zelo pomembna za krepitev medkulturnih vezi ter spodbujanje strpnosti in sprejemanja različnosti.

365 je res lahko samo številka, a nam na Ljudski univerzi pomeni 365 uspešnih zgodb, dogodkov ali dosežkov. In ob pisanju tega prispevka sem si dejansko vzela čas, se ustavila in uživala v pregledu dni, ki so nam bili dani. Zato ne morem mimo modrosti vsem znanega knjižnega junaka Medvedka Puja: »Pu je vprašal: 'Kateri dan je danes?' 'Danes,' mu odgovori Prašiček. 'O, moj najljubši dan!' zavzdihne Pu.« Zato se moramo velikokrat ustaviti in dejansko uživati v dnevu, ki nam je dan.

Hvala vsem udeležencem, ki nam zaupate in z nami pišete zgodbe 365 dni v letu.

Sonja Hribar

Sarine dobrote - Dobrote za dušo

- 🍪 Sarini štrudlji (jabolčni, borovničev, skutin)
- 🍪 Kremšniti 🍪 Kočevske bombice® 🍪 Šamrole
- 🍪 Potice 🍪 Gibanica 🍪 Več vrst piškotov 🍪 Breskvice
- 🍪 Torte 🍪 Princes krofi 🍪 Ježki 🍪 Popcakes-i



SARA OSTERMAN S.P.
Trg Zbora Odposlancev 59
1330 Kočevje

☎ 041 991 158
✉ sara@sarinedobrote.si
🌐 www.sarinedobrote.si
📘 fb.com/sarinedobrote

DELOVNI ČAS
PON - PET 8.00 - 17.00
SOB 8.00 - 13.00

Kočevska skutna pita z gozdnimi sadeži



Lokalno. Domače. Slovensko

Z letom 2024 pa spet na polno

Leto 2023 je bilo za Podjetniški inkubator in Ljudsko univerzo Kočevje v znamenju prehoda med evropskimi kohezijskimi obdobji, ko je bilo programov in s tem ponudbe za prebivalce precej manj kot v minulih letih. Za leto 2024 pa so že zdaj znani številni programi, ki se jih lahko udeležite.

Kompetence, kompetence

Na Ljudski univerzi bomo začeli izvajati izobraževanja in usposabljanja za pridobivanje novih znanj za odrasle, s poudarkom na jezikih, digitalnih orodjih in komunikaciji. Organiziramo lahko skupino znotraj podjetja ali organizacije. Lahko tudi združimo neko uporabno temo za več organizacij.

Podjetniški inkubator Kočevje za naslednje leto napoveduje številne programe robotike in video produkcije za mlade različnih starostnih skupin. Če bo šlo vse po načrtu, bodo prve delavnice že konec februarja 2024. Za izobraževalce organiziramo konferenco eduTech 2024 o uporabi tehnologij v izobraževanju – ta se bo odvila 27. marca 2024 v Športni dvorani Kočevje.

Pomoč energetske revnim

Svetovalke na Ljudski univerzi Kočevje vam bodo svetovale in pomagale pri izpolnjevanju doku-

mentacije in vloge za Eko Sklad za zmanjševanje energetske revščine. Gre za pomoč pri pridobivanju do 100 % nepovratnih finančnih spodbud energetske revnim gospodinjstvom za investicije v ukrepe večje energetske učinkovitosti stavb ter uporabe obnovljivih virov energije. Za svetovanje se lahko dogovorite kar po elektronski pošti info@lu-kocevje.si.

Priložnost za podjetne

Januarja odpiramo nov nagraadni natečaj ZLATA ŠAPA 2024. Razdeljen bo na tri sklope: (1) potencialni podjetniki, ki šele razvijajo svojo idejo, (2) start up podjetniki, ki so zagnali podjetje, a niso starejši od 5 let, in (3) scale up podjetja, ki dosegajo nadpovprečno rast poslovanja.

Od januarja do junija bodo potekale delavnice na različne teme: javni razpisi, zaščita intelektualnih pravic, izbira poslovnega modela, kalkulacija cen, umetna inteligen-



Foto: Marko Stijepič

ca, digitalni marketing, osnove računovodstva in sistemi ERP, kako z izdelkom na trgovske police, o spletnih trgovinah, o pitchaju in še kaj se bo našlo. Skratka – ni, da ni.

V juniju sledi nastop podjetniških idej pred komisijo. Tisti, ki se

uvrstijo v ožji izbor, bodo deležni dodatne mentorske podpore, zunanjega svetovanja, promocijskega videa in drugih uporabnih nagrad. Septembra vse skupaj zaokrožimo s podelitvijo nagrad ZLATA ŠAPA 2024.

Razširili bomo nagraadni sklad z nefinančnimi nagradami v obliki brezplačnih najemov spletnih orodij, uporabe prostorov, svetovanja, brezplačnega tiskanja, oblikovanja tiskovin in drugih uporabnih stvari, ki jih podjetniki potrebujejo, da lažje uspejo na trgu. Vabimo vas, da nas spremljate za več informacij s prijavo na spletne novice ali prek socialnih omrežij.

To je bilo le nekaj projektov, ki smo jih izpostavili. Pri nas se sicer dogaja še veliko drugih zanimivih in uporabnih stvari, zato vabljeni, da nas obiščete. Vsem bralkam in bralcem pa želimo ekipa inkubatorja in Ljudske univerze mirne praznike in prijeten vstop v leto 2024.

Marko Stijepič

Spoznajte nabor okusnih dobrot.



Obiščite nas
v trgovini
**Zakladi
Kočevske.**



**Lokalno
je feno—
menalno**



Ljubljanska cesta 5
1330 Kočevje

+386 30 649 900

trgovina@zakladi-kocevske.si
www.zakladi-kocevske.si



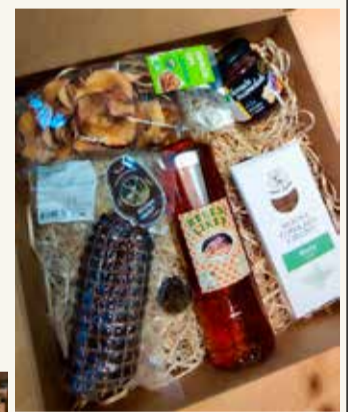
ODPIRALNI ČAS

TOR - PET
09:00 - 12:00
16:00 - 18:00

SOB
09:00 - 12:00

Spoznajte in okusite preverjeno
lokalno kvaliteto izpod rok
srčnih ljudi in domače zemlje.

**Kvalitetno.
Okusno.
Lokalno.**



**najboljše
kočevske
bombice**

Projekt Podnebni cilji v Srednji šoli Kočevje

Projekt z naslovom Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju je potekal pod okriljem Centra RS za poklicno izobraževanje. Naša šola je bila izbrana kot ena od 15 vzgojno-izobraževalnih zavodov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja in je v obdobju od junija 2022 do novembra 2023 sodelovala pri izvajanju aktivnosti projekta.

Namen projekta je bil oblikovanje celostnega programa ozaveščanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj ter podpora vzgojno-izobraževalnim zavodom, ki izvajajo srednje poklicno in strokovno izobraževanje, na poti k celostnemu preoblikovanju v smeri trajnostnega načina delovanja ter zmanjševanja ekološkega odtisa.

Cilj programa je bil usmerjen k trajnostnemu načinu delovanja VIZ, kar pomeni sistematično vključevanje podnebnih ciljev in vsebin v poklicno in strokovno izobraževanje. V projekt smo vključili vse poklicne programe naše šole in še posebej poudarili ohranjanje okolja.

Ves čas trajanja projekta smo izvajali dejavnosti: varna mobilnost, kjer so dijaki in zaposleni na šoli pridobili nove veščine in spoznanja glede trajnostne uporabe skupnih prevozov ter vpliva na dejavnost prometne varnosti. Organizirali



Foto: arhiv GSŠK

smo različne delavnice za različne starostne skupine in te usmerjali v širše lokalno okolje.

V okviru interesnih dejavnosti smo organizirali trajnostne prevoze z vlakom, avtobusom, peš ... Prav tako smo se na večino strokovnih

ekskurzij odpravili z vlakom.

Soustvarjali smo zelene vsebine s tujimi partnerji v okviru projekta EU CERV - Green Youth Empowerment. Izvedli smo tek za podnebne spremembe v okviru akcije Čas se izTEKa s skupnim

ciljem: ukrepati za podnebje, proti podnebnim spremembam, za ohranjanje biotske pestrosti in naravnih virov. Štafetni tek je potekal s podnebno štafeto, izdelano iz recikliranih materialov. Vključeni so bili dijaki naše šole pa tudi vrtčevski otroci.

Za programe lesarstva smo izvajali gozdno pedagogiko v naravi v sodelovanju z zunanjimi izvajalci, spoznavali širše lokalno okolje, računali ogljični odtis ... Reciklirali smo les, tekstil in plastiko ter vsebine vnesli v del obveznega učnega načrta. Izdelavo preprog iz starih majic smo tudi predstavili na Kulturnem bazarju v Cankarjevem domu in še bi lahko naštevali. Spodbujali smo dijake in zaposlene k širjenju dobrih praks šole in to septembra predstavili v hotelu Slon v Ljubljani.

S sredstvi projekta smo na šoli uredili kotichek za sproščanje in kupili ročni nogomet, na katerem dijaki med odmori sproščajo svojo odvečno energijo. Projekt nam je omogočil tudi nakup štirih koles Pony, s katerimi učitelji prehajajo med stavbami. Z uporabo koles pripomoremo k zmanjšanju ogljičnega odtisa in tako ohranjamo naš planet bolj čist.

Kljub temu da se je projekt končal, še naprej sledimo sloganu: S trajnostjo v srcu vsakega izmed nas. **Nataša Tekavec**

Opera v Glasbeni šoli Kočevje

23. novembra smo v glasbeni šoli gostili operna pevca, sopranistko Petro Vrh Vrezec in baritonista Ala Vrezca. Operna predstava Prvo srečanje z opero je v enem večeru zaživela kar dvakrat. Za večino otrok in tudi staršev je bilo to prvo srečanje z opero. Pred samo predstavo je bilo v zraku polno vprašanj, celo strah pred opero je bil prisoten, saj si je večina predstavljala operno petje kot eno samo cviljenje in grozno glasbo.

Petra Vrh Vrezec in Al Vrezec, prekaljena operna pevca in tudi starša, sta natančno vedela, kaj otroci potrebujejo. Ideja se je najprej oblikovala povsem v družinskem krogu, ob njunih odraščajočih otrocih. Izbrala sta nekaj najlepših arij, odlomkov znanih oper. Naj jih naštejemo: Arija Suzane in Figara iz opere Figarova svatba, Wolfganga Amadeusa Mozarta; W. A. Mozart je avtor tudi Čarobne piščali, kjer sta operna pevca uprizorila šaljiva lika Papagena in Papagene ter s svojo igrivostjo dodobra razživel poslušalce; arija Olimpije iz



Foto: Bojan Oražem

Hoffmanovih pripovedk, Jacquesa Offenbacha pa je na oder zvalila pomočnike, poslušalce, da so Olimpijo s posebnim ključem 'navili', da je lahko še naprej pela; Seviljski brivec Gioacchima Rossinija z arijo Figara in duom Rozine in Figara pa je predstavljal vrh predstave.

Predstava je imela izrazit didaktični značaj. Glavna igralka, operna pevca, sta mlade poslušalce čudovito animirala. Predstava se ni odvijala

samo na odru, ampak se je razširila po vsej dvorani. Otroci so spoznali kar nekaj novih izrazov; kaj je aria, duo, programski list, kako pevci vadijo svoje pevske instrumente, v katerih jezikih pojejo, kako se imenujejo pevski glasovi. Na koncu so morali odgovoriti tudi na dve nagradni vprašanji in odgovore posredovati pri pouku nauka o glasbi.

Opera je od zdaj naprej najbolj 'kulska' glasba in komaj čakamo prihodnje leto, ko bomo odlična pevca in igralca spet povabili v našo glasbeno šolo.

Bojan Oražem

GV SERVIS d.o.o., Reška cesta 21a, 1330 Kočevje

DELOVNI ČAS
8:00 - 16:00

KONTAKT SERVIS
041-532-666
podpora@vidrih.si
www.vidrih.si



Svetovanje pri nakupu nove opreme
Namestitev operacijskega sistema
Vzdrževanje programske in strojne opreme
Vzpostavitev domačega ali brezžičnega omrežja
Postavitev računalniškega omrežja na domu
Nastavitev in priklop omrežnih naprav
Namestitev gonilnikov
Odstranitev virusov, trojanskih konjev, spyware in adware
Čiščenje registra

**KONCESIJSKI
PREGLED
VIDA**

**HITRO IN
UGODNO
DO NOVIH
OČAL**

**KOMPLET
OČALA
ŽE ZA 59 €**

**GARANCIJA
NAJNIŽJE
CENE**

NAROČI SE: 01 893 14 86

OČESNA ORDINACIJA IN OPTIKA PUŠNIK NOVLJAN KOČEVJE

kovinar
trgovina

V prihajajočem letu 2024 vam kolektiv
podjetja Kovinar Trgovina d.o.o., želi veliko sreče,
zadovoljstva, poslovnih uspehov in novih izivov.

www.kovinar-trgovina.si

10. redna seja

Na 10. redni seji, ki je potekala 28. novembra, so svetniki potrdili zvišanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Kočevje. Na občini zatrjujejo, da bodo spremembe občane prizadele v majhnem obsegu, večje pa bodo vidne pri višini nadomestila za gospodarske objekte.

Svetniki so sprejeli nov Odlok o občinskih cestah v Občini Kočevje, ki je bil potreben zaradi uskladitve z novim zakonom o cestah, ter sprejeli odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za zemljišče, ki predstavlja del opuščene območja Avto Kočevje, kjer namerava Komunala Kočevje zgraditi servisni objekt z garažami. Cilj nakupa je bil, je povedal Prebilič, da soseščino razbremenijo zvočnega onesnaževanja in dodatnih obremenitev, ki jih proizvaja mehanizacija službe komunale. Svetniki so opozorili na neustrezno cestno ureditev izhoda na Tomšičevo cesto, kjer nastajajo zastoji, zato so sklep dopolnili z zavezo k razširitvi ceste.

Višanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča

Po skrajšanem postopku so svetniki sprejeli spremembe in dopolnitve odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v Občini Kočevje. Na podlagi primerjalne analize stanja nadomestila po različnih občinah so na občinski upravi višino nadomestila želeli uskladiti s primerljivimi občinami.

"Uskladitev našega odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča upošteva inflacijo in dejstvo, da je bila občina Kočevje, kar se tiče takšne obremenitve, globoko pod slovenskim povprečjem," je zatrdil župan dr. Vladimir Prebilič. Za stanovanjski objekt površine 150 kvadratnih metrov pomeni zvišanje nadomestila dodatni znesek med 10 in 20 evrov na letni ravni. "Pri spremembi odloka je bistveno, da želimo iz tega naslova ustvariti nekaj več prihodkov," je povedal Prebilič. "Prilivov v proračun bo od tega približno slabih 300.00 evrov na letni ravni, ki bo namensko porabljen za infrastrukturo v naši občini."

Višina nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča se bo spremenila tudi gospodarskim subjektom, in sicer gre za usklajevanje med nadomestilom za uporabo industrijskih stavb in stavb za turizem in gostinstvo. "Naš namen je bil, da se ti kategoriji ustrezno uskladi," je povedal Prebilič, saj je bilo nadomestilo za uporabo zemljišč gostinskih stavb višje od industrijskih, poudarja pa, da gre pri tem za razbremenitev malega gospo-



Foto: Ž. N.

darstva. Vrednost nadomestila za uporabo zemljišč se bo zato največ povečalo največjim podjetjem, med katerimi izstopajo Melamin, Yaskawa in Intersocks, zato se bo na njihov predlog dvig usklajeval stopenjsko do leta 2026.

Na pripombe svetnikov, da se Kočevje ne more zlahka primerjati z bolj razvitimi občinami, je podžupan Andrej Mladenović odgovoril, da moramo pri primerjavi nadomestila za uporabo upoštevati

Proračun za naslednje leto bo znašal 27.682.667,59 evra, za leto 2025 pa je ocenjen na 23.658.205,32 evra. Med večjimi načrti razvojnih programov je župan Prebilič izpostavil gradnjo parkirne hiše v Kidričevi ulici na mestu nekdanje samopostrežne trgovine, ki je sicer šele v projektni fazi, ureditev stavbe nekdanje knjižnice na Ljubljanski cesti 6 ter gradnjo dvigala v stavbi občinske uprave.

Začela se bo tudi gradnja kroži-

Načrtuje se tudi širjenje v industrijski coni Lik, kjer bo občina od kmetijskega sklada odkupila 8 hektarjev zemljišč. V prihodnjem letu se zaključujejo dela na objektu blagovnih rezerv, ki jim bo sledilo razpis za opremo in vzpostavitev treh pediatričnih ordinacij. Prav tako se načrtuje nakup premičnih tribun na stadionu v Gaju, ureditev upravne stavbe vrta ter dozidava prizidka v OŠ Ljuba Šercerja.

Občina Kočevje še naprej subvencionira mlade družine, največji delež v tem kontekstu predstavlja nakup osmih stanovanj na lokaciji Name, ki jih bo v polovični vrednosti sofinanciral stanovanjski sklad RS, namenjena pa bodo kot kadrovska stanovanja.

Nova skupna občinska uprava

Svetniki so potrdili tudi spremembe odloka o ustanovitvi Javnega zavoda za kulturo in turizem, ki so bile potrebne zaradi razširitve dejavnosti, ki jih je zavod vzpostavil od ustanovitve pred osmimi leti, ter potrdili imenovanje štirih članov predstavnikov ustanovitelja v svet zavoda. Sprejeli so sklep o izdaji soglasja k najemu posojila Podjetniškega inkubatorja Kočevje v letu 2023 ter sklep o oprostitvi plačila dela komunalnega prispevka podjetju Avtohiša Randelj, d. o. o.

Občina Kočevje nadaljuje regijsko povezovanje, s 1. januarjem pa bo ustanovljena nova skupna občinska uprava, ki poleg naše občine vključuje še Kostel in Sodražico ter novi pridruženi občini Dobrova-Polhov Gradec in Dobrepolje.

Ž. N.



stanje infrastrukture v naši občini, kjer se po njegovem mnenju lahko primerjamo z marsikatero občino. "Mislim, da tukaj ne gre za običajen davek, ampak za participacijo lokalnega prebivalstva k temu, da se občina hitreje in boljše razvija," je še dodal Prebilič.

Predlog proračunov za leti 2024 in 2025

Na mize so svetniki prejeli tudi proračuna za leti 2025 in 2026.

šča in semaforiziranje križišča pri Šparu, rekonstrukcija Prešernove ulice in rekonstrukcija brvi v Gaju, ki ne zagotavlja več varnosti uporabnikom in bo prilagojena gibalno oviranim osebam in kolesarskemu prometu.

Nadaljuje se tudi posodabljanje voznega parka Gasilske zveze Kočevje ter načrtuje gozdna učna pot Rožni studenec, ki ga bo pod okriljem projekta LAS sofinanciral Evropski sklad za razvoj podeželja.

"Politično je nekorektno govoriti o miru"

Ob 80. obletnici zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda je Združenje borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Kočevje povabilo prvega predsednika Slovenije Milana Kučana, naj s prisotnimi deli svoja razmišljanja o uporu, mirovništvu in položaju, v katerem smo se znašli danes. Pogovor je v Kulturnem centru Kočevje vodila prof. Meta Kamšek.

Danes je pogled na narodnoosvobodilni boj in drugo svetovno vojno drugačen, kot smo bili navajeni nekoč, ko smo ga gledali s strogo ideološkimi očmi, pravi Kučan. "Za prihodnost naroda je zelo pomembno, da ima izčistično vrednotno lestvico, da ve, kaj je upor in kaj je kolaboracija," je povedal Kučan. "Dokler tega ne bomo sprejeli, bomo v Sloveniji še naprej razdeljeni." Pravo razumevanje sprave, kar zmora samo veliki narod, je razmišljal Kučan, je sposobnost živeti z zgodovino, kot se je zgodila, brez olepševanja in sprenevedanja.

Tudi osamosvojitve pred dobri 30 leti je bila znak upora. "V obdobju pred osamosvojitvijo so



Foto: Ž. N.

politična vodstva v vseh republikah iskala izhod iz krize in Slovenci smo izbrali tistega, ki je v največji meri zagotavljal ohranitev identitete in obstoja slovenskega naroda," meni Kučan. Poudaril je, da obstoj naroda brez trdnega gospodarskega temelja nima perspektive.

Kučan se je ozrl tudi na pojem enotnosti, ki je po njegovem mnenju mnogokrat romantiziran. "Med osamosvojitvijo je bila prisotna velika enotnost v narodu, a precejšnja neenotnost v politiki, ki si

je že takrat na neki način poskušala prisvajati voljo, izražano po narodu," se je na tisti čas ozrl Kučan, saj so se že takrat kazale razlike v dojemanju zakona o plebiscitu, pravnega temelja osamosvojitve. "Enotnost je danes postala nekakšna parola, češ če bomo enotni, ne bo ovir," dodaja Kučan in opominja, da so bili leta 1990 ljudje enotni glede na določen program.

Opaža, da je veliko ljudi v Sloveniji danes jeznih, a upa, da te jeze ne bodo izživel tako, da

ne bodo šli na volitve. "To, kar je v skupno korist, dostikrat podlega interesom kapitala in zasebnih interesov. V takšni mali skupnosti, kot je Slovenija, mora biti razumevanje javnega toliko večje," meni Kučan, saj mora biti država aparat, ki zagotavlja prostor in vzrode za zagotavljanje človekovih pravic.

Ozrl se na tudi na deklaracijo za mir, ki jo je podpisal leta 1991: "Cilj smo poskušali doseči po mirni poti, kar je nekateri del politike označil za izdajo." Kučan pravi, da je ta del mirovne politike živ še danes v odnosu do Ukrajine in dogajanja v Gazi. "Politično je nekorektno govoriti o miru," ugotavlja, saj bi se danes morali upreti militarizaciji, ki je šla čez vse meje.

Na koncu pogovora je izpostavil kršenje človekovega dostojanstva, ki ga porajajo vse večje socialne razlike v svetu, ter odgovornost do življenja na planetu. "Pomembno je, kakšno naravo bomo prepustili za seboj, saj nam je planet dan samo v upravljanje, ne v last," ja zaključil.

Ž. N.

NOVI RENAULT CLIO



8 let jamstva*
brezplačni kasko*
4 zimske pnevmatike**

*Ob nakupu avtomobila z Mobilize Financial Services, kupec prejme zavarovanje Splošni kasko, ki je v prvem letu subvencionirano in je za kupca brezplačno in 8 let jamstva. V obdobju 2 let od nakupa vozila velja tovarniška garancija, po preteku tovarniške garancije sledi 3 leta podaljšanega jamstva Renault oz. 100.000 km, kar koli se zgodi prej, ter nato dodatna 3 leta podaljšanega jamstva Real Garant oziroma 150.000 km, kar koli se zgodi prej. Kupec prejme dodatna 3 leta podaljšanega jamstva Real Garant samo ob nakupu vozila z Mobilize Financial Services. Pogajalci je sklenitev finančne pogodbe z minimalno finančano vrednostjo 6.000 € ter minimalnim trajanjem 36 mesecev in sklenitev zavarovanja vozila v prvem letu finaniranja pri Mobilize Financial Services.

**4 zimske pnevmatike, do katerih je kupec upravičen so znamke Sava. V primeru da takih pnevmatik ne moremo zagotoviti, je kupec upravičen do paketa pnevmatik druge znamke, v enaki vrednosti. V primeru, da se kupec odloči za nakup drugih pnevmatik katerih vrednost je višja od določene pnevmatike, razlika krije sam. Akcija velja od 1. 10. 2023 do 31. 12. 2023. Poraba pri mešanem ciklu: 4,1-7,8l/100km. Emisije CO₂: 96-137g/km. Emisijska stopnja: EURO6D-FULL. Emisija NOx: 0,0020 - 0,0305g/km. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo standardu meritev WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k brezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Pri tej županiji si pravico do napak. Slika je simbolična. Več informacij ponudbi in pogojih nakupa je na voljo na www.renault.si. GA Adria d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.



renault.si

Renault priporoča 

AVTOHIŠA VRTIN D.O.O.

Kačevje 21, 8340 Črnomelj
tel: 07 35 66 101, mob: 040 454 020

SAMO 39 KM
IZ KOČEVJA

Čarobna noč knjige na OŠ Ljuba Šercerja

Na OŠ Ljuba Šercerja je že tretjič zapored potekal projekt Čarobnost knjige, ki se je zaključil 10. novembra 2023 z dogodkom Čarobna noč knjige. Finančna sredstva za izvedbo projekta nam je namenila Občina Kočevje, za kar smo zelo hvaležni. Z denarjem, ki smo ga prejeli, smo učencem omogočili bogate in raznolike vsebine ter tako obogatili pouk. Ob kulturnem dnevu smo v goste povabili slovensko pisateljico, gospo Vesno Draginc, zakupili smo letno naročnino za KOBI, kupili nove knjige za šolsko knjižnico ter plačali kino vstopnice. Spet smo se priključili tudi mednarodnemu projektu Noči knjige, s katerim obeležujemo svetovni dan knjige. Namen našega projekta je spodbujanje branja in bralne pismenosti, razvijanje ustvarjalnosti in domišljije, razvijanje kritičnega mišljenja in hkrati vključevanje staršev v dejavnosti šole.

Program dela ob zaključku projekta je bil tudi v letošnjem šolskem letu zelo bogat in raznolik. Za začetek smo si z učenci že v torek, 7. novembra, v Kulturnem



Foto: Sandra Rusec Belaj

centru Kočevje ogledali film z naslovom Šepet metulja. Nato pa smo že vsi nestrpnost pričakovali petek. Za udeležbo na dogodku Noč knjige so učenci dobili posebne vstopnice, kar je pomenilo, da se v petek lahko vrnejo nazaj v šolo in prespijo. Ob 19. uri so se zbrali in najprej pripravili vse potrebno. Poskrbeli so, da jim je bilo zelo udobno. Napihljive podloge, mehke in kosmate blazine, plišaste

živali, pižame, prigrizki ... S seboj so imeli veliko prtljage. Sledil je Literarni lov za zakladom. Po šoli so bili skriti lističi z vprašanji in učenci so jih morali poiskati in na vprašanje pravilno odgovoriti. Razdelili so se v dve skupini, tako da se je razvilo res pravo tekmovanje. Učenci so bili pri iskanju zelo uspešni, izkazali pa so tudi zadovoljivo splošno razgledanost na literarnem področju. Obe ekipi sta

dobili nagrado za trud in znanje.

V šolski telovadnici je sledil je pogovor o filmu Šepet metulja. Učenci so si zelo veliko zapomnili in vsi so se strinjali, da je bil film res super. Knjižničarka si je izposodila tudi knjigo in prebrala nekaj odlomkov, o katerih smo se pogovarjali. Predvsem smo se pogovarjali o drugačnosti ljudi in sprejemanju družbe drugačnih ljudi. Odlomke iz knjige so brali tudi učenci. Sledila je še večerja, ogled kratkega filma, igranje družabnih iger in nato spanje. Nekateri učenci niso bili prav nič zaspani in so ostali budni še kar dolgo v noč. Zjutraj so se posledično zbudili zaspani, a zelo zadovoljni, da so bili del tega dogodka.

In naj tale članek zaključimo z iskreno željo zaposlenih in učencev na OŠ Ljuba Šercerja:

Naj bo novo leto radodarno z dobrim in lepim,
naj bo zdravo, ustvarjalno,
veselo.

Naj bo srečno.
Sandra Rusec Belaj

Dan varnosti na OŠ Zbora odposlancev

Občutek varnosti je za človeka ključnega pomena. V varnem okolju se lažje razvijamo, vzpostavljamo boljše odnose in lažje rešujemo probleme. Prav zato želimo na OŠ Zbora odposlancev med učenci širiti zavest o pomenu varnosti in varnostne kulture tako v šoli kot v širšem okolju. S tem namenom smo se vključili v projekt Varna šola, ki ga organizira Inštitut za varnostno kulturo, ki se ukvarja med drugim z vzpostavljanjem čim varnejših šolskih okolij v Sloveniji.

V duhu tega projekta smo v četrtek, 23. novembra, za vse učence naše šole organizirali Dan varnosti. Naš cilj je bil, da učence seznanimo s ključnimi varnostnimi službami lokalnega okolja in širše ter njihovimi dejavnostmi. Učencem smo želeli sporočiti, da je nujno, da skrbimo drug za drugega in tako tudi sami pripomoremo k boljši varnosti vseh.

Naši najmlajši učenci (1. triada) so najprej prisluhnili predavanju, kjer jih je predavateljica spodbujala, da konflikte rešujejo na miren način in tako prispevajo k temu, da se bomo v šoli vsi počutili varno. V telovadnici so si ogledali predstavitev reševalcev, ki so jim opisali svoje delo in jih seznanili s temeljnimi postopki oživiljanja. Na igrišču za šolo so jim gasilci pokazali



Foto: Peter Gradišar

svoj gasilski avto in otrokom omogočili, da so se lahko preizkusili v ciljanju tarče z vodnim curkom.

Učenci od 4. do 9. razreda so prek zanimivih in praktičnih predstavitev spoznali delo reševalcev, gasilcev, redarjev, policistov in vojakov. Vojaki so se pripeljali z dvema voziloma in otrokom pokazali opremo, ki jo uporabljajo, ter razložili, kako so organizirani, v katerih primerih se aktivirajo ter kaj to pomeni. Kočevski redarji in policisti so predstavili svojo opre-

mo, opisali svoje naloge in tudi opozorili na naše dolžnosti. Skupaj smo ugotovili tudi, da so lisice le v filmih videti 'fajn', v resnici pa so zelo neudobne. Gasilci so do naše šole pripeljali svojo novo gasilsko avtolestev, ki se lahko dvigne kar 32 metrov visoko. Učencem so predstavili svoje delo in jim povedali, na kaj je treba paziti, da smo varni doma in v šoli. Predstavitev reševalcev pa je bila povsem praktično naravnana, saj so se učenci najprej izobrazili, potem pa

tudi sami preizkusili v temeljnih postopkih oživiljanja. Naučili so se tudi, kaj je treba povedati, če pokličejo na 112. Poleg tega so učenci poslušali tudi krajše predavanja strokovnjaka z Inštituta za varnostno kulturo na temo varnosti. Posebno predavanje pa je bilo organizirano še za skupino učencev 'promotorjev nenasilja', kjer že ime pove, kaj je njihova vloga.

Z izvedbo Dneva varnosti smo vsi na šoli zelo zadovoljni in se sodelujočim posameznikom varnostnih služb iskreno zahvaljujemo za njihov čas in trud. Želimo, da pridobljena znanja pripomorejo k temu, da bo naše okolje še malo bolj varno – da bodo učenci v kriznih situacijah mirnejši, bolj preudarni in predvsem, da bodo znali začitati sočloveka, prepoznati njegovo stisko in se na to odzvati.

Varna šola namreč ne pomeni šole, kjer se ne zgodi nič 'narobe'. Je pa to šola, kjer se strokovni delavci takoj odzovemo na incidente, stiske, konflikte, saj želimo, da napačna odločitev ne pomeni le napake, ampak tudi priložnost za učenje in izboljšanje. To je šola, kjer se počutimo varno, ker vemo, da je tam nekdo, ki bo pomagal. Cilj vseh nas je, da še naprej delujemo v tej smeri.

**Peter Gradišar in
Zarja Golouh Kosten**

Strpnost in prijateljstvo v Vrtcu Kočevje

V vrtcu se učimo strpnosti in spoštujemo raznolikost. Živeti v miru, strpnosti, ljubezni in spoštovanju so preproste in človeka vredne želje in pravice. Tudi v Vrtcu Kočevje se zavedamo, da je vzgoja za strpnost izredno pomembna v današnjem času.

Zato smo z veseljem pristopili k mednarodnemu projektu Mednarodni dan strpnosti – dan za strpnost in prijateljstvo, skozi katerega smo in še spoznavamo, odkrivamo sami sebe in bližnje. Ob tej priložnosti poskušamo še dodatno izpostavi-

ti in ozavestiti pomen strpnosti in problematiko obrekovanja ter skozi to spodbujati medsebojno spoštovanje, razumevanje, sprejemanje ter posledično prijateljstvo in sodelovanje. Tema letošnjega projekta je Stop sovražnemu govoru – spoštujmo različice med nami. Z otroki skozi naloge in dejavnosti radovedno raziskujemo, odkrivamo, se učimo in doživljamo pomen strpnosti, nestrpnosti, prijateljstva kot tudi različnosti med nami. Smo namreč veliki, majhni, svetlolasi, temnolasi, modrooki ... Tako različni, a vsi prijatelji.



Tako različni, a vsi prijatelji.
Foto: Tea Kocjan

Projekta smo se lotili zelo zavzeto. Pridobivamo veliko novih spoznanj, neverjetnih doživetij, dobra volja pa hodi z nami z roko v roki. Veliko prepevamo, plešemo, si pomagamo, skratka smo strpni drug do drugega.

Ravno mesec december, v katerega smo vstopili, je mesec ljubezni, topline, družinske sreče ... z eno besedo – pravljichen. Trudimo se preživljati dneve v prijetnem, prijateljskem odnosu in hvaležni smo za vsa nova spoznanja, ki nam jih ponuja sodelovanje v projektu.

Tea Kocjan

Božični bazar na OŠ Ob Rinži

Kot vsako šolsko leto je bil tudi letos konec novembra na šoli izpeljan tehniški dan, na katerem so učenci od 1. do 9. razreda izdelovali okraske za šolo. Naredili so kاپice z rokavicami v modri ali rdeči barvi. Vsi razredi so z nekaj truda uspešno izdelali veliko okraskov, tako da je šola po okrasitvi lahko zaživela v prazničnem vzdušju. Na tehniškem dnevu pa so učenci vseh razredov izdelovali tudi različne izdelke za božični bazar: voščilnice, venčke, kopalno sol, vrečke s sivko, različno božično dekoracijo, obeske za smrečico ...

Že 1. decembra so začele med odmori po šolskem radiu odmevati božične melodije, izvedli smo vaje pred nastopom za starše in odprli prvo okence na adventnem koledarju, ki nam ga je za ta čarobni mesec pripravil šolski tim učiteljev projekta Zdrava šola. Prvo sporočilo iz adventnega koledarja pa je veljalo na bazarju in bi lahko kar za vsak dan v letu: »Nasmej se vsakomur, ki ga danes srečaš!«

Letos pa je matična šola izved-



Foto: Kaja Ferenc

la božični bazar v ponedeljek, 4. decembra. Ves dan so bili učenci v posebnem razpoloženju, opravili so zadnje vaje pred nastopom, hišnik in sodelavci so postavljali stojnice,

učitelji in učenci so razložili izdelke po stojnicah, do konca smo okrasili šolsko avlo in učenci v vlogi prodajalcev so nestrpno čakali na začetek bazarja.

Ob 17. uri tega dne so se starši zbrali pred glavnim vhodom šole in prisluhnili nastopu različnih izvajalcev: dvema starostno različnima pevskima zboroma, zabavnim glasbenim cevem, deklamaciji zimske pesmice prvošolcev in dvema plesnima točkama drugošolk in sedmošolk. Po končanem nastopu so si starši hiteli ogledat izdelke svojih otrok in vsak je našel kaj zanimivega za nakup. Lažje pa je bilo izbirati in si natančno ogledati stojnice vsaj pol ure po začetku, ko je bila gneča že manjša. Starši, stari starši, bratci in sestrice so se na bazarju lahko tudi posladkali z domačimi piškoti, palačinkami in mafini.

Bazar je potekal v prijetnem vzdušju, veliko je bilo druženja in klepetanja ter seveda nakupovanja. Na koncu smo se lahko kot v adventnem koledarju zahvalili drug drugemu za prijetno in uspešno opravljeno delo ter povabili starše še na božična bazarja na podružničnih šolah Livold in Kočevska Reka.

Irena Satleri

Zagotovo najlepši mesec na OŠ Stara Cerkev

Vpadljivi zimski motivi na oknih, učilnice z adventnimi koledarji in utripajočimi lučkami, stene, popestrene z novoletnimi slikanicami, in božična drevesca, ob glavnih odmorih pa Bela snežinka in še druge pesmi tega kratkega, a upanja in dobrote polnega obdobja. Da, to je naš gruden na OŠ Stara Cerkev.

Učenci in učitelji smo že novembra pridno začeli izdelovati izdelke za dva božična bazarja, saj se vsako leto izkaže, da se kar lep kupček denarja prispeva za šolski sklad, ki se nato nameni za ogled kakšnega filma oziroma predstave za učence naše šole. V sredo, 13. decembra, smo se vse kočevske šole udeležile

organiziranega božičnega bazarja, kjer so učenci za svoje umetnine pobirali prostovoljne prispevke. Vse šole so pripravile tudi kulturni program. Naša se je predstavila s petjem zborčka in božično plesno točko Poljubi me za božič. Dober teden dni pozneje, 21. decembra, smo se z učenci razrednega pouka z avtobusom odpeljali v Kulturni center Kočevje na ogled risane filma, popoldne pa smo pripravili bazar pred našo šolo. Velika atrakcija je bil vsakoletni srečelov, pa seveda peka vafeljev, namazanih s slastno čokolado. Prav tako smo imeli kratek kulturni program s plesnimi, recitacijskimi in pevskimi vložki. Zadnji



Učenci 1. razreda podružnice v Željnah so napisali pismo Miklavžu in zanj narisali nekaj risbic. • Foto: Jasmina Arko

šolski petek v tem letu je bil pri večini kulturni dan, saj smo ponovno imeli po šolskem radiu prispevek o pomenu božiča, novega leta ter državnem prazniku, dnevu samostojnosti in enotnosti, ko se spominjamo plebiscita leta 1990 – takrat smo namreč Slovenci razglasili rezultate o samostojnosti in neodvisnosti.

December je tudi čas, ko so šole na prvem vrhuncu šolskih preverjanj in ocenjevanj znanja, saj se konec januarja zaključijo prvo polletno ocenjevalno obdobje. Učencem in staršem želimo, da bi bili dnevi v novem letu pozitivno naravnani, da bi bili zdravi in v dobrih odnosih.

Jasmina Arko

Najbolj skrben lastnik gozda

Na slovesnosti na gradu Sevnica je Zavod za gozdove Slovenije podelil priznanja za najbolj skrbne lastnike gozdov. Priznanja so podelili že petindvajsetič, na prireditvi pa so poudarili predvsem pomen nege mladega gozda za oblikovanje odpornih in trajnostnih gozdov ter dobrega sodelovanja lastnikov gozdov z javno gozdarsko službo. Promociji skrbnega gospodarjenja z gozdom se pridružujeta tudi Zveza lastnikov gozdov Slovenije in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

V Sloveniji je več kot 413.000 lastnikov gozdov, Zavod za gozdove pa je na vsaki od 14 območnih enot izbral tistega, ki izstopa po zglednem gospodarjenju z gozdom, tesni življenjski povezanosti z njim, strokovni izvedbi del v gozdu in spoštovanju večnamenske vloge gozdov. Najbolj skrbni lastniki gozda si morajo prizadevati za varno delo v gozdu, pri tem pa skrbeti za ustrezno varovalno opremo ter se redno usposabljati.

Nagrado za najbolj skrbnega gospodarja v Območni enoti Kočevje je prejel Aleš Bambič iz Loškega Potoka. Gospodari na 40 hektarov velikem gozdnem posestvu, ki se



Foto: Ljubomir Motore

razprostira med 800 in 1100 metri nadmorske višine, v njem prevladujejo pretežno iglasti gozdovi, sestoji smreke in jelke, gozd pa se dobro pomlajuje tudi z bukvijo in gorskimi javorjem.

Na Zavodu za gozdove so izpostavili, da se njegovo skrbno gospodarjenje z gozdom kaže v zgledno opravljeni negi, optimalni odprtosti gozdnih parcel z gozdni mi vlakami ter stalnimi pregledi

gozda. Parcele redno pregleduje ter opažanja takoj sporoči revirnim gozdarjem. Z zanimanjem črpa strokovne nasvete revirnih gozdarjev in dosledno upošteva usmeritve iz gozdnogojitvenih načrtov.

Vsa dela v gozdu opravlja sam in s pomočjo strica, pri lažjih delih v gozdu mu pomaga tudi družina, žena in trije otroci. Bambiču je uspelo povezati več kot 40 lastnikov sosednjih gozdnih parcel, da so

zgradili gozdne vlake na strmem, težko dostopnem pobočju. Je aktiven član Lovske družine Loški Potok, bil je vodja evropskega projekta LAS - gradnja Naravoslovne doma Loški Potok, kjer izvajajo delavnice in naravoslovne dneve za otroke. Bambič tudi sam predava o sobivanju v gozdu in spoštovanju narave ter skupine vodi po terenu.

Gregor Danev, direktor Zavoda za gozdove Slovenije, se je na podelitvi priznanj zahvalil najbolj skrbnim lastnikom gozdov za njihov prispevek k ohranjanju slovenskih gozdov. Izpostavil je, da gre tudi gozdarstvo tako kot družba v smeri digitalizacije, saj nove tehnologije omogočajo učinkovito spremljanje škode ter ponujajo pomoč lastnikom pri obnovi in upravljanju z gozdom. "Kljub vsem novitetam pa bo ostal nepogrešljiv pristen stik med revirnimi gozdarji in lastniki gozdov, kjer se pokaže moč sodelovanja in skupnih prizadevanj," je izpostavil Danev. "Prav to sodelovanje je ključni pogoj za uresničevanje sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, za realizacijo načrtovanih del in za uspešno sanacijo posledic naravnih ujm v gozdovih."

Ž. N.

Prvo obročkanje bele štorcklje na kočevsko-ribniškem območju

V zadnjih nekaj letih smo priča naraščajočemu številu belih štorckelj na kočevsko-ribniškem območju. Že od ustanovitve sekcije Od Kolpe do Barja, ki deluje v okviru regionalne organiziranosti Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), njeni člani in drugi ljubitelji narave z velikim navdušenjem redno spremljajo njihovo prisotnost ter z veseljem pričakujejo uspešne oz. nove gnezditve.

Ravno zaradi preteklih uspešnih gnezditvev na kočevsko-ribniškem območju je bilo na pobudo in v organizaciji predsednika kočevske sekcije 21. junija izvedeno prvo obročkanje bele štorcklje na Kočevskem. Gre za zgodovinski dogodek, ki bo kočevske ornitologe umestil tudi na področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Letos je bila obeležena 25. obletnica popisa bele štorcklje v Sloveniji, ki je z novimi spodbudnimi podatki še dodatno popestrila ta posebni dogodek, ki pa se ga niso veselili samo člani DOPPS, temveč

tudi preostali ljubitelji živali in narave.

V kočevski sekciji se zavedajo tudi pomena skupnega sodelovanja, tako z lokalno skupnostjo, domačini kot tudi z različnimi organizacijami in društvi. Znano je, da bele štorcklje gnezditjo na težko dostopnih in visokih objektih. Po navadi so to dimniki na stanovanjskih in drugih hišah ter električni drogovi, ki so pod visoko napetostjo. Predvsem zaradi težje dostopnosti in nevarnosti, ki pretijo na električnih drogovih, je pomembno sodelovanje prav vseh, tako lastnikov zemljišč in objektov kot tudi delavcev elektro podjetja, gasilcev itn.

Skrb in poslanstvo za ohranjanje naravnega okolja in habitatov bele štorcklje so prepoznali tudi v Elektru Ljubljana, PE Kočevje, Izpostavi Sodražica, prostovoljni gasilci PGD Kočevje in Ribnica. Tudi letos so s svojim strokovnim delom in tehničnimi sredstvi omogočili varno in učinkovito izvedbo prvega obročkanja pri nas.



Foto: Muhamed Delić

Letošnje prvo obročkanje bele štorcklje na kočevsko-ribniškem območju je potekalo na štirih lokacijah, in sicer na Kočevskem, kjer so bile evidentirane tri, na Ribniškem pa ena gnezditvena lokacija. Najštevilčnejša družina je bila na Ribniškem, kjer so bili evidentirani in obročkani štirje mladiči, na

Kočevskem pa na eni lokaciji dva, na drugi trije in tretji prav tako trije mladiči. Slednjih žal zaradi tehničnih težav ni bilo mogoče obročkati. Od skupaj 11 letošnjih mladih osebkov je bilo obročkanih devet.

Podatki z obročkov, ki so bili nadeti mladim štorckljam v gnezdtih, bodo v prihodnje domačim in tujim ornitologom ter drugim raziskovalcem služili pri njihovem nadaljnjem znanstvenoraziskovalnem delu. Še posebej pa bodo določenih informacij o uspešnih selitvah in gnezdtvah v daljnih deželah po Evropi in drugod po svetu veseli vsi člani sekcije.

Na koncu lahko ocenimo, da je bila letošnja gnezditvev belih štorckelj na kočevsko-ribniškem območju uspešna. V okviru delovanja sekcije so nastali tudi tako imenovani 'varuhi bele štorcklje', ki se bodo še naprej zavzemali za varno bivanje štorckelj pri nas in za zaščito njihovih habitatov.

Mag. Muhamed Delić,
predsednik kočevske sekcije
DOPPS Od Kolpe do Barja

Izlet po Turčiji

Skupina članov kočevske sekcije Od Kolpe do Barja se je v jesenskem času odpravila na nekajdnevni potep po Turčiji. Najbolj zanimiva dogajanja so bila zagotovo v Istanbulu. Posebnost tega mesta je lokacija na stičišču dveh svetov – azijskega in evropskega. Poleg ogledov številnih biserov otomanske in bizantinske umetnosti, ki se ponašajo z različnimi in bogatimi kulturnimi, zgodovinskimi, arhitekturnimi in seveda naravnimi znamenitostmi, smo bili deležni tudi presenetljivega ornitološkega pojava.

V popoldanskih urah smo med plovbo po morski oz. Bosporski ožini, ki se razteza od Marmornega do Črnega morja, doživeli pravi



Foto: Muhamed Delić

ptičji spektakel. Našo pozornost so pritegnile množice belih štorkelej, ki so se zgrinjale in usmerjale proti znamenitemu stolpu ter ob tem zasenčile popolnoma vedro nebo. Številne jate belih štorkelej so krožile nad Bosporjem in se zbirale nad visokim stolpom na azijski strani Istanbula, ki jim je

po vidnem sodeč, služil kot neki orientir.

Tovrstni pojav je pritegnil pozornost vseh prisotnih, domačih in tujih turistov, ki v medsebojnih pogovorih nismo skrivali velikega navdušenja nad lahkotnim krožnim jadranjem tisočerih belih štorkelej.

Tako zgodnja in številčna selitev

je bila presenečenje za vse nas, saj smo v domačem kraju bili vajeni poznejše selitve v bistveno manjšem številu.

Sam pojav tako velikega števila belih štorkelej je zasenčil številne druge aktivnosti in druge vrste opazovanih ptic, ki od tistega trenutka niso bile več v ospredju. Naša pozornost je bila ves čas usmerjena zgolj v nebo in fotografiranje do takrat še nevidnega števila štorkelej na enem mestu.

Vsi smo se strinjali, da je bila plovba po Bosporski ožini, zlasti ta dan, pravo ornitološko doživetje, ki bo tudi s pomočjo teh fotografij, ki jih želimo deliti z vami, ostalo v našem spominu.

Muhamed Delić

Z novimi člani v programsko obdobje 2021–2027

Lokalna akcijska skupina Po poteh dediščine od Turjaka do Kolpe (LAS) je lokalno partnerstvo članov iz zasebnega (nevladnega), javnega in gospodarskega sektorja, ki obsega osem občin: Osilnico, Kostel, Kočevje, Ribnico, Sodražico, Loški Potok, Velike Lašče in Dobropolje. Vodilni partner je RC Kočevje Ribnica, d. o. o.

LAS bo v začetku leta 2024 začel objavljati javne pozive za nepovratna sredstva, na katere se lahko prijavijo upravičenci, kot so občine, (javni) zavodi, podjetja in društva s sedežem na območju LAS, ki v projektu sodelujejo in z njegovo izvedbo razvijajo naše lokalno okolje na različnih področjih. To so lahko nove storitve in dogodki za starejše, otroke, razvoj turizma, razvoj samooskrbe, ureditev vaških jeder in prostorov za druženje, digitalizacija podeželskih območij, spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in še veliko več. Kaj vse se lahko



Novi člani organov LAS z leve proti desni: Samo Pogorelc, dr. Vladimir Prebilič, Matjaž Hočevar, Tina Peček, Gregor Pirc, Metka Starič, Albin Likar, Tomaž Poje, Dušica Hočevar in Vasja Marinč. • Foto: Primož Pahor

izvede s sredstvi LEADER/CLLD (iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega sklada za regionalni razvoj), je zapisano v Strategiji lokalnega razvoja, ki bo predvidoma potrjena v začetku decembra 2023.

Za delovanje Lokalne akcijske skupine so potrebni tudi organi LAS: Skupščina s predsednikom in podpredsednikom, upravni odbor ter nadzorni odbor, katerim se je

prav v začetku novembra iztekel štiriletni mandat. Razpisali smo redne volitve članov v organe LAS, ki so potekale 22. novembra na četrti seji Skupščine LAS.

Nova sestava organov LAS je naslednja. Za predsednika smo izvolili dr. Vladimira Prebiliča, za podpredsednico Metko Starič. V upravnem odboru so za javni sektor zadolženi dr. Vladimir Prebilič iz Občine Kočevje, Matjaž Hočevar

iz Občine Velike Lašče ter Samo Pogorelc iz Občine Ribnica. V gospodarski sektor so bili izvoljeni Albin Likar iz podjetja LUKA, turizem in trgovina, Aleš Marolt iz družbe Kočevski les, ter Gregor Pirc iz Rokodelske zadruge In situ iz Sodražice. Nevladni sektor bodo zastopali Metka Starič iz Zavoda za kulturo in turizem PARNAS iz Velikih Lašč, Tina Kotnik iz Gozdarskega društva Medved ter Vasja Marinč iz Fotografskega kluba Kočevje.

Izvoljeni člani Nadzornega odbora LAS so Tina Peček iz Rokodelskega centra Ribnica, Tomaž Poje, POYEK turizem in svetovanje Tomaž Poje, s. p., ter Dušica Hočevar iz Turističnega društva Dobropolje. Vsem izvoljenim članom v organe LAS čestitamo, želimo jim uspešno delo in upamo na dobro sodelovanje v prihajajočem programskem obdobju.

Tina Zajc Zver

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA OBČIN KOČEVJE, KOSTEL IN OSILNICA - INŠPEKTORAT IN REDARSTVO

MERITVE HITROSTI V GORENJU

45. člen ZPrCP v 1. odstavku navaja, da mora voznik »hitrost in način vožnje prilagoditi poteku, tehničnim in drugim lastnostim ceste, stanju vozišča, preglednosti, vidljivosti, prometnim in vremenskim razmeram, stanju vozila in tovora ter svojim voznikiškim sposobnostim tako, da ves čas vožnje obvladuje vozilo oziroma da ga lahko ustavi pred oviro, ki jo, glede na okoliščine, lahko pričakuje«. 46. člen ZPrCP v prvem odstavku prvi alineji določa, da je največja dovoljena hitrost vozila na cestah v naselju 50 km/h. Na odseku regionalne ceste R1 214, cestni odsek 1150 Kočevje–Stari Log, naselje Gorenje, je na pobudo občanov v ohišje nameščen stacionarni merilnik hitrosti motornih vozil, s katerim želi Skupna občinska uprava občin Kočevje, Kostel in Osilnica oz. v sklopu te Medobčinsko redarstvo učinkoviteje varovati najranjlivejše skupine udeležencev v cestnem prometu in zagotoviti boljšo kakovost bivanja občanov.

Upravičenost postavitve radarja lahko potrdimo tudi s statističnimi podatki iz meseca novembra. Samo v obdobju zadnjih dveh tednov omenjenega meseca je postavljeni radar zabeležil 348 storjenih prekrškov. Ob tem je bila pri eni osebi v naselju z omejitvijo 50 km/h zabeležena hitrost, večja od 91 km/h. Maksimalna zabeležena hitrost je bila 95 km/h. Zabeleženih je bilo tudi pet kršitev s prekoračitvijo hitrosti med 81 in 90 km/h, 48 prekrškov s hitrostjo med 71 do 80 km/h, 294 prekoračitev hitrosti je bilo v razponu od 61 do 70 km/h.

Glede na to, da gre za stacionarni radar, opremljen z zakonsko potrebnimi oznakami, ki je postavljen znotraj naselja, je število storjenih prekrškov skrb vzbujajoče visoko. Pričakujemo, da se bo število storjenih prekrškov v naslednjem obdobju postopno zmanjševalo in da bo s tem zagotovljena tudi večja varnost vseh udeležencev v prometu.

Če na sedežu Skupne občinske uprave prejmemo še več utemeljenih predlogov, bomo vsekakor razmislili tudi o novih lokacijah meritev hitrosti – če se seveda strah izkaže kot utemeljen.

Janko Kalinič

Sarma po moje

RECEPT

Sestavine

- 1 glava zelja
- ½ kg rezanega zelja
- 20 dag prekajenega svinjskega mesa
- jušna osnova ali jušna kocka

Nadev:

- 1 kg mletega mešanega mesa
- 250 g riža
- 2 jajci
- ½ glavnice čebule
- 4 stroke česna
- 3 žlice olja
- 2 žlički soli
- manjša žlička popra
- žlička vegete (lahko domača)

Prežganje za zgostitev:

- 10 dag svinjske masti
- 5 dag moke
- 3 velike žlice paradižnikove mezge

Zeljnatе liste in rezano zelje po potrebi in okusu speremo pod vodo, če je prekislо, lahko tudi prekuhamo in odlijemo preslano vodo (če je večja zeljna glava, manjše liste narežemo na trakove in dodamo rezanemu zelju). V skledi pripravimo nadev iz naštetih sestavin ter nadevamo liste z nadevom. Količina nadeva naj bo približno velikosti manjše pesti. Na dno večjega lonca položimo polovico rezanega zelja. Na rezano zelje zložimo sarme in pokrijemo z drugo polovico rezanega zelja. Sarma zalijemo z jušno osnovo ali vodo ter po potrebi dodamo jušno kocko, odvisno, kako je zelje slano. Dodamo suho meso in počasi kuhamo dve uri. Iz omenjenih sestavin naredimo prežganje ter ga dodamo sarmi. Sarma kuhamo še približno pol ure, oziroma dokler ni kuhano. Med kuhanjem moramo biti pozorni, da sarma ne ostane na suhem. Po potrebi zalivamo, da je vsebina vedno pokrita s tekočino.



Recept pripravila Bojana Klepac



Komunala Kočevje

2024

EMB MKO

Želimo vam vesel in miren božič ter zdravo in uspešno novo leto!

Spletni portal Kamra

V četrtek, 7. decembra, sta se knjižničarki Dolores in Mojca udeležili 4. Festivala Kamra, ki je potekal v Osrednji knjižnici Celje. Na dogodku je bilo predstavljeno preteklo delo na spletnem portalu Kamra, seznanili pa smo se še s primeri dobrih praks na področju digitalizirane kulturne dediščine.

Kaj je Kamra (www.kamra.si)?

Kamra je spletno mesto, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznastva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah.

Vsebine Kamre so predstavljene kot zgodbe (Digitalne zbirke). Zgodbam so dodani multimedijски elementi, kot so dokumenti, fotografije, glasba, zvočni posnetki, video posnetki ter tridimenzionalni viri. Na Kamri lahko spoznavamo lokalno skupnost, predstavitev lokalnih znamenitih osebnosti, dela in dokumente lokalnih društev, razglednice krajev iz različnih časovnih obdobij, dela lokalnih umetnikov, znamenite zgradbe in še marsikaj drugega.



Foto: www.kamra.si

Portal Kamra upravlja Osrednja knjižnica Celje v sodelovanju z osrednjimi območnimi knjižnicami in Združenjem splošnih knjižnic. Zapise pa ustvarjajo v splošnih knjižnicah, arhivih, muzejih in preostalih kulturnih institucijah, med njimi tudi v Knjižnici Kočevje. Do zdaj smo objavili tri digitalne zbirke: Črno-bele fotografije kočevskih vasi in Kočevja med obema vojnama in po drugi svetovni vojni, Vokalna skupina Doremi ter Kočevje 2023 – Leto Milana Butine.

Album Slovenije (<https://www.kamra.si/album-slovenije/>)

Gre za zbirko digitalnih kopij fotografij, shranjenih v družinskih albumih, pa tudi pisem, dokumentov in drugih predmetov, ki jih hranimo na svojih podstrešjih. Da ne bi takšni spomini ostali le osebni ali pa se porazgubili, jih lahko prispevamo v zakladnico spominov, ki so jo na Kamri poimenovali Album Slovenije.

Tudi Knjižnica Kočevje vabi vse občane Kočevja, da prispevajo svoje fotografije ali kakšne druge predmete, ki jih lahko prinesete v knjižnico. Mi jih bomo skenirali ali fotografirali in vam jih vrnil, povedali nam boste še svojo zgodbo ali spomine, ki si jih bomo zabeležili in z dovoljenjem objavili. Do zdaj so nam prebivalci Kočevja prispevali že zelo veliko fotografij, objavili smo jih 46, nekaj pa jih še čaka, da jih obdelamo in objavimo.

Dolores Brunec

Kočevska je časopis Občine Kočevje, vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1955 • Kočevska, št. 94, december 2023 • Naklada 6500 izvodov • Gospodinjstva na območju občine Kočevje jo prejmejo brezplačno • Izdajatelj: Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje / zanj župan dr. Vladimir Prebilič • Odgovorni urednik: Žarko Nanjara • Oblikovna zasnova, prelom in priprava za tisk: WooCHE, oblikovanje, Marko Vovk, s. p. • Lektorica: Saša Erjavec Kobe • **Kontakt: info@kocevska.si • Časopis Kočevska, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje** • Trženje: Matej Kosten, 040-652-837, matej.kosten@kocevska.si • Tisk: Tiskara Zagreb d. o. o., Radnička cesta 210, 10 000 Zagreb • Ponatis celote ali posameznih delov in njihova uporaba v drugih medijih je dovoljena le s predhodnim pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico sprejeti v objavo ali zavrniti poslano gradivo v skladu s svojo uredniško politiko. Pridržujemo si tudi pravico spreminjanja naslova ter krajanja člankov. Kadar gre pri naštetem za večje spremembe, se bomo skušali posvetovati z avtorjem, vendar je končna odločitev naša. ISSN številka tiskane izdaje: 2591-0744; ISSN številka spletne izdaje: 2591-07a52

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Zbrala in uredila Mateja Komel Snoj

V deželo luči – božične zgodbe

Družina, 2016

Božič je praznik družinske in človeške povezanosti. Ko v veselem pričakovanju domove pripravljamo na praznik, jih urejamo in krasimo, postavljamo božično drevo in jaslice. Ali to delamo samo za kratek čas ali si v srcu želimo, da bi bistvo tega božičnega vzdušja, torej upanje, povezanost in ljubezen, ostalo z nami vse leto. Ali po tistem v nas ne tli želja, da bi božič postal naš vsakdanjik, da bi bili ljudje odprtega in dobrega srca. Življenjske preizkušnje in dogodki so tema zgodb v zbirki V deželo luči. Zgodb pa je ravno dovolj za ves adventni čas. Se med seboj razlikujejo, kot se med seboj razlikujejo njihovi avtorji, znana imena evropske in svetovne literature. Selma Lagerlof, Fjodor Mihajlovič Dostojevski, Anton Pavlovič Čehov, Pearl S. Buck, Lev Nikolajevič Tolstoj, Charles Dickens, Miljenko Jergovič ... Nekatere zgodbe so nastale globoko v 19. stoletju: Kaj je božič, ko postanemo starejši, Sedem revnih vandrovcov ... Druge pa so zelo blizu našemu času: Betlehem ni daleč ... V enih zgodbah boste začutili ljubezen in odprtost do sočloveka, spet druge vas bodo popeljale v božični čas na nekem kraju sveta s posebnimi navadami in običaji, nekatere pa vas bodo mogoče opogumile, kot je zgodba Sanjske povesti o božičnem angelu. Vse pa nas vabijo v svetlo deželo upanja in veselja, saj so podobne samemu božiču – ostajajo nekoliko skrivnostne.

»Dobrodošlo vse! Dobrodošlo, kar je bilo, česar ni bilo in kar upamo, da bo, v tvojem zatočišču pod božjim drevcem, na tvojih krajih okrog božičnega ognja, kar je, poseda odprtega srca.« Charles Dickens

Terezija Puhan

Diši po praznikih: Marmeladne pravljice

LINA5, 2015

Večini od nas so božično-novoletni prazniki med najljubšimi. Vsako leto se jih ponovno veselimo, zato takrat pospravljamo, okrašujemo, pečemo, kuhamo, nakupujemo potrebno in nepotrebno ... Dnevi tečejo še hitreje, časa nam zmanjkuje, mi pa ugotovimo, da nam manjka še kakšno darilce. Tu pa nam na pomoč priskoči knjiga Diši po praznikih – marmeladne pravljice. Po receptih, ki jih skriva med svojimi platnicami, lahko pripravimo sladko, omamno, mogoče tudi malo pekočo praznično marmelado, sadje v alkoholu ali vražjo omako – Božična pomarančna marmelada, Božična jabolčna marmelada, Novoletna slivova marmelada, Smetanovi piškoti, Čebulna marmelada s timijanom, Vražja omaka z malinami ... Vse to so naslovi receptov, ki jih lahko pripravimo tudi iz zamrznjenih sestavin in ko nimamo veliko časa. Damo v lepe kozarčke, dodamo še kakšno pentljico in darilo je pripravljeno. Svojim najdražjim podarimo nekaj, kar smo sami pripravili prav zanje, in se veselimo njihovih nasmejanih obrazov.

V starih časih je na božični mizi na častnem mestu vedno stal kruh. Z ljudmi, ki jih imamo radi, pa lahko skupaj zajtrkujemo na praznično jutro, kruh si namažemo s praznično marmelado in si ta dan naredimo še posebej čaroben.

Carole Matthews

Poklič gospo Božičkovo

Hiša knjig, KMŠ 2015

Lahkoten ljubezenski roman avtorice Carole Matthews, ki na humoren in izviren način podaja še eno različico božične ljubezenske zgodbe. V zgodbi imamo tri glavne like: Cassie Smith, njenega dolgoletnega fanta Jima in sestro Gaby. Po nekaj mesecih brezposelnosti se ustvarjalna Cassie odloči združiti prijeto s koristnim. Ker obožuje božič, bo iz tega naredila službo. Po naročilu začne zavijati darila, pisati voščilnice in okraševati domove. 'Rodi' se gospa Božičkova. Podjetje se hitro razvija, ob strani pa ji vedno stojita Jim in sestra Gaby, ki ji vedno priskoči na pomoč s peko božičnih pit ali sestrskim nasvetom. Cassie podjetju nadene ime Poklič gospo Božičkovo. Potem pa od milijonarja Carterja Randalla dobi naročilo za organizacijo potovanja zanj in njegova otroka. Kako bo Jim sprejel to naročilo, ki vključuje tudi Cassijino pot na Laponsko. Lahkotno pripoved zaplete vrtinec čustev. Na prvi pogled klasična, predvidljiva ljubezenska zgodba se tekom branja izkaže za zelo življenjsko. Zgodba je literarna odeja za zimske večere in obujanje spominov na pretekle božiče. Lahkoten ljubezenski roman avtorice Carole Matthews, ki na humoren in izviren način podaja še eno različico božične ljubezenske zgodbe. V zgodbi imamo tri glavne like: Cassie Smith, njenega dolgoletnega fanta Jima in sestro Gaby. Po nekaj mesecih brezposelnosti se ustvarjalna Cassie odloči združiti prijeto s koristnim. Ker obožuje božič, bo iz tega naredila službo. Po naročilu začne zavijati darila, pisati voščilnice in okraševati domove. 'Rodi' se gospa Božičkova. Podjetje se hitro razvija, ob strani pa ji vedno stojita Jim in sestra Gaby, ki ji vedno priskoči na pomoč s peko božičnih pit ali sestrskim nasvetom. Cassie podjetju nadene ime Poklič gospo Božičkovo. Potem pa od milijonarja Carterja Randalla dobi naročilo za organizacijo potovanja zanj in njegova otroka. Kako bo Jim sprejel to naročilo, ki vključuje tudi Cassijino pot na Laponsko. Lahkotno pripoved zaplete vrtinec čustev. Na prvi pogled klasična, predvidljiva ljubezenska zgodba se tekom branja izkaže za zelo življenjsko. Zgodba je literarna odeja za zimske večere in obujanje spominov na pretekle božiče.

Utrinek

"Smrt visi nad teboj! Zato bodi dober, dokler živiš, dokler ti je dano."

(Mark Avrelij)

Anekdota

Za Ludwiga van Beethovna (16. december 1770–26. marec 1827) je bila glasba najvišja oblika umetnosti. Zato je med nastopi izrecno zahteval tišino ter pozornost in če ni bilo po njegovo, je poslušalce ozmerjal s svinjami in zdrvel iz prostora. Njegova glasba je namreč njegovo poslanstvo! Tudi načeloma ni bil pretirano več družjenja ter ni skrbel za zunanjo podobo, obenem pa tudi neizmerno štorast.



Joseph Willibrord Mähler, Portret Ludwiga van Beethovna (1804) • Foto: Wikimedia Commons

V Heiligenstadtski oporoki, ki jo je svojim bratoma napisal v istoimenskem zdravilišču, piše, da čeprav ga imajo vsi za trmatega ljudomrzneža, je od rane mladosti njegovo srce polno dobrote in volje, da doseže nekaj velikega. A je pismo temačno, saj je že slutil, da mu pešata sluh in zdravje. »Kot usahne jesensko listje, usiha tudi moje upanje,« se potoži bratoma Johanu in Casparju.

Skladatelj je po smrti pustil ogromen pečat. Franz Schubert je potožil, kaj po smrti genija še ostane drugim, Rossini se je spominjal, da se je pred njim počutil kot metulj pred levom, Brahms pa je za svojo prvo simfonijo potreboval kar 14 let, saj je čutil težo Beethovnovе sence na svojih ramenih.

Zanimivosti

Davno pred krščanstvom so zimzelene rastline in drevesa za ljudi imeli poseben pomen v zimskem času. Tako kot danes so naši predniki krasili svoje domove z zimzelenimi vejami in jih obešali nad vrata in okna, da bi odganjale zle duhove.



Veseli Božič, Viggo Johansen (1891) Foto: Wikimedia Commons

Okraševanje božičnega drevesca sega v 16. stoletje, ko so v nemških in baltskih deželah protestanti luteranske cerkve začeli prinašati okrašena drevesa v svoj dom, na katera so obešali papirnate rože in trakove, vafle in konfete. Kristjani iz Moravske so prvi začeli osvetljivati božična drevesca s svečami. Prvi znani zapisi pričajo, da so prvo božično drevo postavili v Strasbourški katedrali leta 1539 pod vodstvom reformanta Martina Bucerja.

Tradicija okraševanja drevesa ima več možnih izvorov. Drevesa, okrašena z jabolki, so kot scenski rekvizit uporabljali v mirakulih, srednjeveških dramskih uprizoritvah svetopisemskih zgodb, in sicer kot simbol drevesa spoznanja.

Na angleškem dvoru je prvo božično drevo leta 1790 postavila Charlotte, v Nemčiji rojena žena kralja Jurija III., populariziral pa ga je princ Albert, mož kraljice Viktorije Britanske, ki je bil prav tako nemškega porekla. Nemški izseljenci so navado zanesli tudi v ameriške dežele, kjer so ji namreč močno nasprotovali puritanci in v Massachusettsu celo prepovedali običaj. Leta 1882 je Edward Johnson, eden od Edisonovih družabnikov, prvi montiral na božično drevo 80 električnih lučk, komercialna proizvodnja pa se je začela 10 let pozneje.

Jožef Babnik, tudi Joseph Buchenhain, slovensko-nemški pesnik, dramatik in pripovednik, je leta 1844 zapisal, da na Kranjskem o božičnem drevescu ljudje ničesar ne vedo, na kmetih pa naj bi bilo do prve svetovne vojne popolnoma neznan. Tudi k nam so drevesce zanesli priseljeni nemški uradniki in trgovci, navada pa je le počasi prodirala med slovensko prebivalstvo. V Ljubljani naj bi božično drevo vpeljal v javnost pivovarnar Peter Luelsdorf, ki ga je postavil ob svoji gostilni ob Zmajskem mostu leta 1845.

Skok čez plot

Dobrih 27 km vzhodno od Jeruzalema, na robu puščave ob Mrtvem morju, leži Jeriha, eno najstarejših mest na svetu, v katerem ljudje neprekinjeno bivajo že 11.000 let.

Sveto pismo Jeriho opisuje kot »mesto palmovih dreves« in je omenjena kar 70-krat. Je tudi najnižje ležeče mesto na svetu, saj leži 258 metrov pod gladino morja. Čeprav dežuje le med novembrom in februarjem, številni potoki napajajo rodovitno dolino. Oaza, ob kateri so zgradili mesto, je nastala ob Elizejevem studencu, poimenovanem po preroku, ki je tam izvajal čudeže. Njegov učitelj Elija se je prav tam na ognjeni kočiji povzdignil v nebo. Jeriho je obiskal tudi Jezus, evangelist Marko navaja, da je tam ozdravil slepega berača Bartimaja.

Jeriha je v svoji zgodovini utrpela mnoga uničenja, potrese in osvajalce. Biblija pravi, da je bilo to prvo mesto, ki ga je osvojil Jozua, a arheoloških dokazov za to niso našli. Mesto so pozneje podrli Babilonci, obnovili Perzijci, za tem pa je bilo zasebna posest Aleksandra Velikega. V njem je umrl Herod, kasneje je prešlo pod bizantinsko oblast, še pozneje arabsko, po koncu otomanskega imperija pa je Društvo narodov mandat za upravljanje Palestine podelilo Britancem. Po arabsko-izraelski vojni leta 1948 je območje upravljala Jordanija, od leta 1967 pa je pod izraelsko okupacijo. Upravljanje mesta je bilo leta 1994 predano Palestinski upravi.



Samostan na Gori Skušnjave, zgrajen v 6. stoletju. • Foto: Pixabay.com

Ostanki 10.000 let starega stolpa v Jerihi. Foto: Wikimedia Commons